

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

**BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM
2019–2022**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Marcela Gazdošová

**Vzdělání a působení speciálního pedagoga a herního
specialisty na dětském oddělení nemocnice**

Praha 2022

Vedoucí bakalářské práce:
PaedDr. Jarmila Klugerová, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

**BACHELOR PART-TIME STUDIES
2019–2022**

BACHELOR THESIS

Marcela Gazdošová

**Education and Work of a Special Pedagogue and Game
Specialist in the Children's Department of the Hospital**

Prague 2022

The Bachelor Thesis Work Supervisor:
PaedDr. Jarmila Klugerová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 4. 3. 2022

.....
Marcela Gazdošová

Poděkování

Děkuji PaedDr. Jarmile Klugerové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, trpělivost a ochotu při zpracování bakalářské práce a PhDr. Vere Nemesh za podporu a poradenství při psaní této práce.

Anotace

Téma bakalářské práce je „*Vzdělání a působení speciálního pedagoga a herního specialisty na dětském oddělení nemocnice*“. Pobyt v nemocnici, který splňuje všechny potřeby a práva hospitalizovaného dítěte ukotvená v chartě EACH, je tou nejlepší variantou pro úspěšný výsledek léčby. Aby mohl být uskutečněn bez zbytečných traumat, konfliktů, frustrací a často celoživotních následků pro dítě a jeho doprovod, je zapotřebí kvalifikovaný personál nejen z řad zdravotníků, ale také z řad pedagogických a jiných pracovníků. Tým profesionálních pracovníků na dětských odděleních nemocnic, kromě již zažitých profesí speciálních pedagogů a zdravotníků, by měl být vždy kompletní, včetně herního specialisty. Bakalářská práce se zaměřuje na všechna již zmíněná hlediska a ve své teoretické části vychází z dostupné odborné literatury a jiných zdrojů. Praktická část vymezuje cíle výzkumného šetření, použité metody a charakterizuje výzkumný vzorek. Je realizována pomocí kvantitativního výzkumu metodou dotazníkového šetření a zaměřuje se na práci speciálních pedagogů a herních specialistů v nemocnicích z pohledu studentů zdravotnických a pedagogických oborů.

Klíčová slova

Dětské oddělení, herní specialista, herní terapie, hospitalizované dítě, nemocnice, rodiče, speciální pedagog, vzdělání.

Annotation

The topic of the bachelor thesis is *"Education and Work of a Special Pedagogue and Game Specialist in the Children's Department of the Hospital"*. A hospital stay that meets all the needs and rights of the hospitalized child enshrined in the EACH Charter is the best option for a successful outcome of treatment. In order for it to be carried out without unnecessary trauma, conflicts, frustrations and often lifelong consequences for the child and his or her entourage, qualified staff are needed not only from the ranks of health professionals, but also from the ranks of educators and other staff. The team of professional workers in the children's departments of hospitals, in addition to the already established professions of special educators and paramedics, should always be complete, including a game specialist. The bachelor thesis focuses on all the already mentioned aspects and in its theoretical part it is based on available professional literature and other sources. The practical part defines the objectives of the research survey, the methods used and characterizes the research sample. It is implemented using quantitative research using the method of questionnaire survey and focuses on the work of special educators and game specialists in hospitals from the perspective of students of medical and pedagogical disciplines.

Keywords

Education, game specialist, game therapy, hospital, hospitalized child, children's department, parents, special educator.

OBSAH

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 HOSPITALIZOVANÉ DÍTĚ A JEHO POTŘEBY	11
1.1 Charta EACH	11
2 TÝM PROFESIONÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ NA DĚTSKÉM	
ODDĚLENÍ NEMOCNICE.....	13
2.1 Speciální pedagog v nemocnici.....	13
2.1.1 Komplexní zaměření speciálního pedagoga.....	14
2.1.2 Náplň práce a kompetence speciálního pedagoga v nemocnici	17
2.2 Herní specialista v nemocnici	19
2.2.1 Náplň práce a kompetence herního specialisty	20
2.3 Vzdělání speciálního pedagoga a herního specialisty v ČR.....	26
2.3.1 Vzdělání speciálního pedagoga v ČR	26
2.3.1.1 Vzdělání učitele základní školy při nemocnici.....	26
2.3.1.2 Vzdělání učitele mateřské školy při nemocnici	27
2.3.2 Vzdělání herního specialisty v ČR.....	27
3 SPOLUPRÁCE SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA A HERNÍHO	
SPECIALISTY V NEMOCNICI, DOBROVOLNICTVÍ.....	29
PRAKTICKÁ ČÁST	31
4 POVĚDOMÍ STUDENTŮ PEDAGOGICKÝCH	
A ZDRAVOTNICKÝCH OBORŮ O PŮSOBNÍ SPECIÁLNÍCH PEDAGOGŮ	
A HERNÍCH SPECIALISTŮ V NEMOCNICI.....	31
4.1 Cíl výzkumného šetření.....	31
4.2 Metodologie výzkumného šetření	32
4.3 Výzkumný soubor a oblast šetření	32
4.4 Harmonogram šetření	34
5 VLASTNÍ ŠETŘENÍ	35
5.1 Shrnutí	60
5.1.1 Analýza hypotéz.....	60
5.1.2 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření	62

5.2	Doporučení	65
	ZÁVĚR	67
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	70
	SEZNAM ZKRATEK	73
	SEZNAM GRAFŮ A TABULEK.....	74
	SEZNAM PŘÍLOH.....	76

ÚVOD

Autorka bakalářské práce si jako téma stanovila „*Vzdělání a působení speciálního pedagoga a herního specialisty na dětském oddělení nemocnice*“.

Ve své bakalářské práci se zabývá ideálním složením profesionálního týmu pracovníků, kteří na dětských odděleních nemocnic pečují o hospitalizované děti. Vedle zdravotních a pedagogických pracovníků do tohoto týmu řadí také herního specialistu. Porovnává náplň práce, kompetence, působení a vzdělání speciálního pedagoga a herního specialisty v nemocnici. Práce je dále zaměřena na potřeby hospitalizovaného dítěte z pohledu somatopedie, a to především na potřeby výchovně-vzdělávací a psychologické, s důrazem na vhodnou edukaci a komunikaci s hospitalizovaným dítětem, popř. s jeho doprovázejícím rodičem.

Pro bakalářskou práci bylo autorkou vybráno téma související s působením a vzděláváním speciálních pedagogů a herních specialistů v nemocnici a zároveň s péčí o hospitalizované dítě, protože všechny související obory vystudovala. Dvacet let pracovala na pozici všeobecné a dětské sestry v Krajské nemocnici Tomáše Bati ve Zlíně a z prostředí nemocnic má bohaté zkušenosti. Současně absolvovala na Vyšší odborné škole zdravotnické ve Zlíně certifikovaný kurz pro herní specialisty v nemocnici. Autorka má rovněž pedagogické vzdělání, které si v současnosti doplňuje vzděláním ve speciální pedagogice. V době studií specializace pro herní specialisty měla možnost se s tímto smysluplným oborem blíže seznámit, zhlédnout mnohé prezentace a videa svých kolegyně z jiných nemocnic, kde se již tato profese dobře etablovala. O této problematice rovněž diskutovala s laickou i odbornou veřejností. Své osobní poznatky, znalosti, zkušenosti a výzkumná šetření tak mohla zpracovat, zanalyzovat, zhodnotit a předat k posouzení v této bakalářské práci.

Hlavním cílem bakalářské práce bylo představit práci speciálního pedagoga a herního specialisty v nemocnici. Dílčími cíli bylo popsat specifika náplně jejich práce a zároveň poukázat, jak moc jsou obě tyto profese potřebné, a že by si obě zasloužily mít na dětských odděleních nemocnic své nezastupitelné místo. Profese herního specialisty je v některých nemocnicích stále opomíjena. Laickou veřejností bývá zaměňována s doplňkovou aktivitou zdravotních klaunů. Dalším z dílčích cílů bylo představit současné vzdělávání speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici a herního specialisty.

Záměrem práce bylo také upozornit na práva a potřeby hospitalizovaných dětí, které jsou ukotveny v Chartě EACH a v praxi často nejsou dodržovány.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí, části teoretické a praktické. Teoretická část obsahuje tři kapitoly. První kapitola je zaměřena na potřeby hospitalizovaného dítěte, druhá kapitola představuje ideální model zastoupení komplexního týmu profesionálních pracovníků na dětském oddělení nemocnice. Druhá kapitola se dále dělí na dvě podkapitoly, z nichž jedna je věnována profesi speciálního pedagoga a druhá podkapitola se zabývá rolí herního specialisty při nemocnici. Třetí kapitola teoretické části uzavírá celou problematiku úvahami o možnosti spolupráce speciálního pedagoga a herního specialisty a doplňuje možnosti dobrovolnictví na dětských odděleních nemocnic.

Praktická část bakalářské práce byla řešena formou kvantitativního výzkumu metodou dotazníkového šetření.

Hlavním cílem kvantitativního výzkumu bylo na vzorku studentů pedagogických a zdravotnických oborů z výzkumných šetření zjistit, jaké mají představy a povědomí o práci speciálních pedagogů a herních specialistů v nemocnici. Dílčími cíli praktické části pak bylo zjistit, jaké mají studenti poznatky z pobytu na dětském oddělení a jestli se s působením speciálního pedagoga a herního specialisty na dětském oddělení nemocnice již setkali. Dalším dílčím cílem bylo zjistit, zda by se studenti chtěli o práci speciálních pedagogů a herních specialistů dozvědět více.

TEORETICKÁ ČÁST

1 HOSPITALIZOVANÉ DÍTĚ A JEHO POTŘEBY

Pobyt v nemocnici je pro každé hospitalizované dítě složitá, nestandardní a zatěžující životní situace. Je proto v zájmu všech zúčastněných osob, a především v zájmu dítěte, aby probíhal v těch nejdůstojnějších a nejpříjemnějších podmínkách pro dítě a jeho případný doprovod. Bude-li tomu tak, je to jisté i obrovský benefit pro zdravotnický a pedagogický personál, který s dítětem po celou dobu jeho hospitalizace spolupracuje. Pokud hospitalizace dítěte splňuje všechny potřeby a respektuje všechna práva hospitalizovaného dítěte, je tou nejlepší variantou pro úspěšný výsledek léčby.

Dítě má právo na přiměřený růst, vývoj a vzdělávání i v době hospitalizace ve zdravotnickém zařízení. Základní práva a potřeby dítěte zajišťuje „Listina základních práv a svobod“ a současně „Úmluva o právech dítěte“. Práva a potřeby hospitalizovaných dětí jsou podrobně vymezeny v „Chartě EACH“ (Valenta, 2008, s. 156).

1.1 Charta EACH

Práva a potřeby hospitalizovaného dítěte jsou ukotveny v Chartě EACH. EACH je anglická zkratka pro Evropskou asociaci na podporu dětí v nemocnici. Tato asociace je základnou pro všechny organizace starající se o zlepšování podmínek hospitalizovaných dětí. Snaží se o ochrannou a podporující funkci těchto organizací. Charta EACH (Charta práv hospitalizovaných dětí) sdružuje 17 evropských zemí a Japonsko. V roce 2008 se jejím členem stal i „Nadační fond Klíček“ z České republiky (Děti v nemocnici, online, cit. 2021-11-10).

Úplné znění Charty práv hospitalizovaných dětí je rozděleno do 10 článků obsahujících tyto základní myšlenky:

Článek 1: Dětem má být primárně poskytnuto domácí ošetření, nebo ambulantní péče. Do nemocnice je dítě přijato, jen pokud není jiná možnost.

Článek 2: Dítě má právo za všech situací mít u sebe blízkou osobu.

Článek 3: Rodičům má být poskytnuta podpora a povzbuzení bez stanovení jakýchkoli podmínek, aby s dítětem v nemocnici zůstali. Pokud rodič své dítě v nemocnici doprovází, má mít právo na bezplatný nocleh a stravu.

Článek 4: Děti a rodiče mají právo znát informace o aktuální situaci a vyjadřovat své názory a obavy.

Článek 5: Děti a rodiče mají právo být informováni o všech opatřeních a důležitých skutečnostech, aby se dokázali správně rozhodnout.

Článek 6: Děti by neměly být hospitalizovány spolu s dospělými, pokud to není nezbytně nutné. Upřednostňuje se společná hospitalizace dětí, které mají stejné vývojové potřeby. Vylučuje se jakákoli segregace etnických menšin.

Článek 7: Péče by měla probíhat v prostředí, které reflektuje potřeby dětí, je vhodně vybavené, odpovídá jejich věku a zdravotnímu stavu. Děti musí mít možnost odpočívat, hrát si a vzdělávat se na úrovni, které již dítě dosáhlo.

Článek 8: O děti musí pečovat personál s patřičným vzděláním, erudovaností, potřebnými schopnostmi, dovednostmi a citlivým přístupem.

Článek 9: Nutná je kontinuita poskytování péče a týmová spolupráce s pevně vymezeným počtem osob.

Článek 10: S dítětem musí být jednáno přátelsky, dávat mu najevo ochotou k dialogu, respektovat jeho světonázorové a kulturní hodnoty, rodinné zázemí, právo být dítětem (Děti v nemocnici, online, cit. 2021-11-10).

2 TÝM PROFESIONÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ NA DĚTSKÉM ODDĚLENÍ NEMOCNICE

O dítě hospitalizované na dětském oddělení nemocnice se stará profesionální tým zdravotnických a pedagogických pracovníků. V některých nemocnicích je tato skupina profesionálních pracovníků na dětských odděleních ještě doplněna profesí herního specialisty. O děti v nemocnici se starají i jiné osoby z řad studentů lékařských fakult a jiných zdravotnických a pedagogických oborů, nebo z řad dobrovolníků.

Současné trendy u nás i ve světě směřují k tomu, aby byla péče o dítě v nemocnici zajištěna především těmito profesemi: zdravotnický lékařský a nelékařský personál (lékaři, zdravotní sestry, sanitáři, fyzioterapeuti, psychologové aj.), pedagogové – učitelé (speciální pedagogové ZŠ, popř. MŠ při nemocnici) a herní specialista (mimo onkologická oddělení stačí jeden na oddělení).

Zdravotnický personál odpovídá za zdravotní stav dítěte a plní svou lékařskou a ošetrovatelskou péči. Speciální pedagogové – učitelé působí přechodně po dobu hospitalizace dítěte v oblasti výchovy a vzdělávání. Herní specialista zaujímá roli průvodce dítěte a průvodce doprovázející osoby dítěte, současně plní roli pedagoga volného času.

Ke zpestření a zpříjemnění pobytu dětí v nemocnici se využívají zejména dobrovolnické aktivity typu „Zdravotní klaun do nemocnic“, nebo různorodé projekty např. „Čteme dětem v nemocnici“ apod.

„Ošetrovatelská péče určená dětem, je častěji definována jako ošetrovatelská péče v pediatrii. V dnešní době si snad ani neumíme představit úspěšné zajištění odborné péče bez zapojení široké škály odborníků i mimo rámec zdravotnictví, tedy tzv. interdisciplinární spolupráce poskytující multidisciplinární péči.“ (Vacušková, 2009, s. 18)

2.1 Speciální pedagog v nemocnici

Na dětských odděleních v nemocnici, v psychiatrických léčebnách, v lázních a jiných zdravotnických zařízeních je vzdělávání dětí a žáků se zdravotním

znevýhodněním zajištěno formou vzdělávání prostřednictvím ZŠ speciální při zdravotnickém zařízení. V některých nemocnicích je předškolní vzdělávání zajištěno také prostřednictvím MŠ speciální při nemocnici. Ojedinele se můžeme setkat se školní družinou a klubem v rámci nemocnice.

Mateřské a základní školy při nemocnici mají svou dlouholetou tradici a význam. V nich jsou vzdělávány převážně mentálně zdravé děti s přechodným zdravotním znevýhodněním, které jinak navštěvují běžnou mateřskou, nebo základní školu. V dobách, kdy byly návštěvy na dětských odděleních zakázány, popř. povoleny jen na pár hodin, byl učitel mimo zdravotnický personál jedinou osobou, která přinášela rozptýlení, hru a zábavu (Dušková, Ondráčková In: Valenta, 2008, s. 45).

Vzdělávání na základním stupni zde zajišťují učitelé, vysokoškolsky vzdělání speciální pedagogové, kteří jsou zaměstnanci základní školy speciální. Své zaměstnání vykonávají na příslušném detašovaném pracovišti, v tomto případě v nemocnici.

Na dobu přechodnou tak vzdělávají žáky se zdravotním znevýhodněním, kteří si plní základní školní docházku a kvůli onemocnění nemohou navštěvovat svou běžnou základní školu. Speciální pedagogové proto zastupují po dobu pobytu žáka v nemocnici kmenové učitele ze základních škol.

V některých nemocnicích jsou zřízeny mateřské školy, které mohou na pár hodin navštěvovat také hospitalizované děti se zdravotním znevýhodněním, pokud jim to jejich zdravotní stav umožňuje. Činnost zde zajišťují učitelky mateřské školy, které musí mít pedagogické vzdělání zaměřené na speciální pedagogiku. Děti mohou navštěvovat také školní družinu nebo klub zřízený při nemocnici, kde pracují vychovatelky se speciálně-pedagogickým vzděláním. Speciální pedagog pracující v nemocnici je tedy učitel mateřské, nebo základní školy, popř. školní družiny zřízené při nemocnici se specializací na oblast somatopedie.

Obor somatopedie je: „...*speciální pedagogika osob s postižením hybnosti – tělesně postižených, nemocných a zdravotně oslabených.*“ (Valenta, 2014, s. 9)

2.1.1 Komplexní zaměření speciálního pedagoga

Dle platné legislativy je speciální pedagog v ČR vysokoškolsky vzdělaný odborník, který se může uplatnit nejen v multidisciplinárním oboru speciální pedagogika a jejích podoborech, ale i na poli sociální sféry. Pracovní uplatnění nachází převážně

v oblasti školství a dále pak v resortech ministerstev zdravotnictví, práce a sociálních věcí, v neziskovém sektoru, v občanských spolcích a v obecně prospěšných společnostech (Růžičková, 2018, s. 9). Speciální pedagog pracuje nejčastěji se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zdravotně znevýhodněnými jedinci.

Speciální pedagogika je velmi významný obor pedagogiky, který se specializuje na edukaci a rozvoj jedinců, kteří potřebují speciální přístup, speciální péči a mají své vlastní edukační potřeby (Fischer, Škoda, 2008, s. 13).

Speciální pedagogika je obor značně rozvinutý, a proto není jednoduché sestavit přesnou a výstižnou definici. Definic odvětví speciální pedagogiky je celá řada. O přesné vyjádření tohoto oboru se snažilo a stále snaží velké množství autorů: „*Speciální pedagogika je disciplína orientovaná na výchovu, vzdělávání a celkový osobnostní rozvoj znevýhodněného člověka s cílem dosáhnout co možná nejvyšší míry jeho sociální integrace, a to včetně pracovních a společenských možností a uplatnění.*“ (Slowík, 2016, s.15)

Slowík (2016, s.11) píše „*historie toho, čím se obor speciální pedagogiky zabývá, je vlastně stará jako lidstvo samo.*“ Přesto se speciální pedagogika nejvíce rozvíjela až v devadesátých letech minulého století. Podle Slowíka je tedy speciální pedagogika mladá věda, která se stále posunuje ve vývoji a poznání. Definovat oblast speciální pedagogiky proto není snadné. Dochází k určitým změnám paradigmatu a z historického hlediska jsou znevýhodnění jedinci stále vnímáni ve světle proměn (2016, s. 11).

Jelikož obor speciální pedagogiky je obor v humanitní rovině velmi obsáhlý, pojímá šest hlavních podoborů (etopedie, psychopedie, somatopedie, logopedie, surdopedie, tyflopédie), má speciální pedagog široký záběr v profesním uplatnění.

Celkové rozdělení speciální pedagogiky poukazuje na druh handicapu, z něhož se odvíjí znevýhodnění oproti většinové společnosti. V současnosti se speciální pedagogika může dělit do 2 subdisciplín, na speciální pedagogiku osob s kombinovaným handicapem a s parciálními nedostatky. Do subdisciplíny zaměřené na osoby s parciálními nedostatky patří jedinci se specifickými poruchami učení (Fischer, Škoda, 2008, s. 17).

Speciální pedagog se podle působení v oblasti, jíž se zabývá, nazývá:

- a) etoped,
- b) psychoped,
- c) somatoped,

- d) logoped,
- e) surdoped,
- f) oftalmoped.

Speciální pedagog – etoped pracuje v oboru etopedie a zabývá se jedinci s poruchami chování.

Etopedie je dílčí disciplína speciální pedagogiky, která zkoumá poruchy chování a jedince s narušenou morálkou. Dále jsou předmětem jejího zkoumání jedinci, u kterých došlo k narušení zákonitostí výchovy a vzdělávání. Současně se etopedie zabývá terapií a korekcí vzorců chování (Fischer, Škoda, 2008, s. 16).

Speciální pedagog – psychoped pracuje v oboru psychopedie a zabývá se jedinci s mentálním vrozeným, nebo získaným postižením.

Psychopedie je dílčí disciplína speciální pedagogiky, která zkoumá vrozené i získané poruchy a handicap v oblasti mentálního postižení. Dále řeší problémy s výchovou a vzděláváním jedinců s mentálním postižením. Snaží se o úspěšnou rehabilitaci a terapii osob s mentálním postižením (Fischer, Škoda, 2008, s. 16).

Speciální pedagog – somatoped pracuje v oboru somatopedie a zabývá se jedinci s tělesným (fyzickým) postižením, omezením mobility a jedinci se zdravotním znevýhodněním, zdravotním oslabením, akutně a chronicky nemocnými.

Somatopedie je další dílčí disciplína speciální pedagogiky. Jakobová (2007, s. 5) uvádí, že v somatopedii jde o pedagogiku nemocných, zdravotně oslabených a tělesně postižených jedinců, o jejich výchovu a vzdělávání, včetně péče při návratu do rodinného a společenského prostředí.

Somatopedie se rovněž snaží o úspěšnou rehabilitaci a terapii osob, které mají omezenou mobilitu a jiné zdravotní znevýhodnění (Fischer, Škoda, 2008, s. 17).

Speciální pedagog – logoped pracuje v oboru logopedie a zabývá se jedinci s vadami řeči a narušenou komunikační schopností.

Logopedie je dílčí disciplína speciální pedagogiky, která má za úkol odstraňování a korekci poruch řeči a komunikace (Fischer, Škoda, 2008, s. 17).

Speciální pedagog – surdoped pracuje v oboru surdopedie a zabývá se jedinci se sluchovým postižením.

Surdopedie je další dílčí disciplína speciální pedagogiky, která má za úkol surdopedickou edukační péči a působení, výchovu a vzdělávání osob se sluchovým postižením (Valenta, 2015, s. 200).

Speciální pedagog – oftalmoped pracuje v oboru oftalmopedie a věnuje se jedincům se zrakovým postižením.

Oftalmopedie je poslední ze základního výčtu dílčích disciplín speciální pedagogiky. Starší název oftalmopedie je tyflopédie. Oftalmopedie se zabývá rozvojem, výchovou a vzděláváním osob se zrakovým postižením.

„Za osobu se zrakovým postižením považujeme toho jedince, který i po optimální korekci (medikamentózní, chirurgické, brýlové apod.) má v běžném životě problémy se získáváním a zpracováním informací zrakovou cestou.“ (Vitásková, Ludíková, Suralová In: Slowík, 2016, s. 61)

2.1.2 Náplň práce a kompetence speciálního pedagoga v nemocnici

Speciální pedagog vykonává na dětském oddělení nemocnice funkci učitele primárně pro základní vzdělávání, v menší míře také pro předškolní vzdělávání. Předškolní vzdělávání je v plném rozsahu uskutečňováno, pokud je při dětském oddělení nemocnice zřízena také mateřská škola.

Jelikož vzdělávání probíhá v nemocničním prostředí a pro potřeby hospitalizovaných dětí a mladistvých, jedná se o obor somatopedický.

Vzdělávání v České republice legislativně upravuje Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů a Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

Dle těchto legislativních opatření je maximální snahou zařazení hospitalizovaných dětí a mládeže do běžného vzdělávacího proudu a naplnění jejich optimálních výchovných a vzdělávacích potřeb, včetně uspokojivého trávení volného času.

Vyučování v nemocnici probíhá dle zvyklostí standardním způsobem podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Podle Bartoňové *„Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání je koncipován také pro žáky se specifickými*

vzdělávacími potřebami, tj. pro žáky se zdravotním postižením a se zdravotním znevýhodněním ... “ (In: Jakobová, 2007, s. 9)

Školský úřad schvaluje organizační řád, který má každá škola při zdravotnickém zařízení. Organizační řád, který vypracuje ředitel školy, vychází z rámcového organizačního řádu pro školy při zdravotnickém zařízení (Plevová, 1997, s. 14).

Na základě Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání si školy při nemocnici zpracovávají svůj vlastní Školní vzdělávací plán. ŠVP pro vzdělávání v nemocnici je plně přizpůsoben individuálním podmínkám vzdělávání v nemocničním režimu.

Pomoc ve výuce se poskytuje také žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a mentálně postiženým. Vyučování je v těchto případech uskutečňováno podle osnov základní školy speciální, nebo základní školy praktické. Další specifické potřeby jsou řešeny individuálně.

Vzdělávání se umožňuje i žákům po ukončení povinné školní docházky, kteří navštěvují střední školu. Pomoc těmto žákům je realizována dle dohody a časových možností pedagogů.

Vyučování probíhá, pokud to zdravotní stav dítěte umožňuje a dítě s tím souhlasí. Pedagog musí k dítěti vždy přistupovat s respektem, porozuměním a citem. Je-li dítě ve vážném stavu, po operaci, nebo se necítí dobře, je vyučovací proces přerušen.

Vyučování v době hospitalizace je vždy individuální proces, časově neohraničený a pedagog je povinen brát v úvahu veškeré pocity dítěte, včetně subjektivního pocitu únavy.

Speciální pedagog děti vyučuje zpravidla v dopoledních hodinách po skončení vizity a proběhlých vyšetřeních a zákrocích, které jsou primární. Délka vyučování je závislá na potřebách dítěte, je vždy konzultována s lékařem a zpravidla nepřesahuje u dětí na 1. stupni 2 hodiny a u dětí 2. stupně 4 hodiny denně.

Vyučování probíhá na oddělení u lůžka, nebo žáci docházejí do učeben, je zaměřeno zejména na hlavní předměty dle věku a stupně školní docházky, doporučení kmenového učitele a se zřetelem na individuální možnosti a potřeby dítěte. V některých nemocnicích probíhá vyučování v prázdné jídelně oddělení. Výuku je vhodné konzultovat se zákonným zástupcem dítěte, soustředit se na doučení a procvičení učiva, které dítěti dělá problémy.

Děti se učí, počítají, čtou, píší diktáty, nebo se vzdělávají na počítači. Vše vychází nejen z jejich vlastních potřeb, ale také z možností chodu a organizace oddělení, materiálního a personálního vybavení. Na některých odděleních pracuje speciální pedagog samostatně, někde je speciálních pedagogů více, zpravidla dva.

Po ukončení hospitalizace, která trvala delší dobu, je povinností pedagoga informovat kmenovou školu o průběhu výuky během hospitalizace a předat jí hodnocení žáka, popř. návrh na jeho klasifikaci.

Nedílnou součástí práce speciálního pedagoga v nemocnici je průběžné vypracovávání osobních záznamů žáka (dvojmo) a jiné dokumentace, včetně celoročního plánu a pracovních plánů učitele, přehledného rozvrhu hodin, každodenního výkazu počtu žáků na odděleních, třídní knihy, zápisů o jednání pedagogických rad, hospodářské evidence. Vykazuje také plány výchovně-vzdělávací práce mimo vyučování (Plevová, 1997, s. 15).

Mimo vyučování nabízí pedagog dětem zájmovou činnost, především kreativní tvorbu, výtvarnou výchovu, zpěv, čtení, zábavu na počítači a mnohdy i procházky v parku. Vše záleží na možnostech a zvyklostech oddělení, a také vybavených prostorách. Často jsou součástí dětských oddělení tvořivé dílny, někde vybavené keramickou pecí.

2.2 Herní specialista v nemocnici

Nemoc a následné odloučení od rodiny v době hospitalizace je v životě každého z nás situací, kterou i odborná veřejnost označuje za nejvíce stresující. Platí to o to více, pokud se tato situace dotýká nejmenších dětí.

„Aby se věc změnila k lepšímu, objevila se v republice poměrně velmi nedávno zcela nová kvalifikace herního specialisty, který pečuje nejen o malého pacienta, ale také o jeho rodinu i humanizaci dětských oddělení nemocnic a nemocničního prostředí vůbec.“ (Valenta, 2008, s. 9)

V českých nemocnicích chyběl prakticky od jejich zrodu někdo, kdo by měl na hospitalizované dítě a jeho doprovod opravdu čas, důvěryhodná osoba, která by dítě dokázala provést všemi úskalími hospitalizace, na kterou by se malý pacient a jeho rodiče mohli vždy spolehnout a v případě potřeby obrátit. Z těchto pohnutek, potřeb a přání se podle vzoru ze zahraničí, zejména Velké Británie, na dětských odděleních českých

nemocnic začala postupně zavádět a místy se již úspěšně etablovala nová profese – herní specialista. První herní specialisté v České republice působí na dětských odděleních nemocnic již od roku 1993.

Vycházejí z pravidel a ustanovení organizace NAPHS – Národní asociace nemocničních herních specialistů, která byla založena v roce 1976. Organizace sdružuje kvalifikované herní specialisty a podporuje jejich činnost. Organizuje přednášky, konference a pomocí letáků, časopisů a jiných informačních zdrojů předává své zkušenosti, informuje o novinkách v této oblasti laickou i odbornou veřejnost.

„Herní specialista je samostatný odborník, který provádí specifickou činnost zaměřenou na děti a jejich rodiče. Pečuje především o dobrý psychický stav dětí, včetně kojenců a mladistvých, a o jejich rodiče. Jeho přístup k dítěti i rodině je zásadně nedirektivní.“ (Valenta, 2008, s. 146)

Herní terapie je druh terapie, terapeutické metoda, která využívá herních prvků k léčbě a zároveň napomáhá dítěti usnadnit průběh pobytu v nemocnici. Herní specialista uskutečňuje herní terapii prostřednictvím pozitivního kontaktu s dítětem a využívá názorné tematické hry jako komunikačního prostředku (FTN, online, cit. 2021-11-11).

Herní specialista není Zdravotní klaun, za kterého bývá laickou veřejností, která se s jeho působením ještě nesetkala, někdy mylně zaměňován. Zdravotní klaun je dobrovolník, který přichází na relativně krátký čas rozveselit a pobavit dětské pacienty. Herní specialista je odborník, který je vždy zaměstnancem dětského oddělení nemocnice. Jeho název vystihuje rozsáhlou náplň práce jen částečně. Náplní jeho práce není jen hra s dítětem, ale také komunikace, vysvětlení situace a zákroků prostřednictvím hry.

Dříve byl herní specialista nazýván herní terapeut, ale z důvodů zavádějící, chybné interpretace se název ustálil na jednotném označení herní specialista.

2.2.1 Náplň práce a kompetence herního specialisty

Náplň práce a kompetence herního specialisty jsou velmi rozmanité. Hra v terapii a edukace jsou jen dílčí náplní jeho práce. Herní specialista je pracovník, který na dětském oddělení nemocnice, či jiného zdravotnického zařízení, poskytuje všem dětským pacientům, včetně jejich doprovodu, jinou péči než pedagogickou a zdravotnickou. Věnuje se dětským pacientům od kojeneckého věku až po mladistvé. V ideálním případě

by měl být herní specialista prvním odborníkem, se kterým se dítě v rámci hospitalizace setká (Valenta, 2008, s. 146).

Pokud to situace umožní a hospitalizace v nemocnici je plánovaná, navštěvuje po dohodě s pediatrem herní specialista dítě již v domácím prostředí. Častější a vhodnější variantou je objednat dítě i s rodičem do dětské ambulance, kde dojde k prvotnímu seznámení s nemocničním prostředím.

V ambulanci se herní specialista s dítětem a jeho rodičem seznámí a naváže s nimi bližší vztah. To mu umožní po přiměřené nelékařské edukaci zaměřené na onemocnění a hospitalizaci, nabídnout rodičům informace a rady, jak s dítětem pracovat v domácím prostředí, aby následná hospitalizace proběhla co nejlépe. Poskytne rodičům informační brožury, dítěti omalovánky a jiný vhodný materiál. Většinou dítěti a rodičům také ukáže oddělení, kde bude dítě hospitalizováno (Valenta, 2008, s. 149).

Herní specialista může působit na ambulanci, lůžkovém dětském oddělení, ve stacionářích, léčebnách, na jednotkách intenzivní péče, případně v dalších zdravotnických a jiných zařízeních.

V dětských ambulancích zajišťuje programy, které pomáhají připravit dítě a jeho doprovod na plánovanou hospitalizaci a obdobné programy, realizuje pro mateřské a základní školy (Valenta, 2008, s. 148).

Důležitou a hlavní součástí práce herního specialisty je působení v lůžkové části dětského oddělení nemocnice. Také zde by měl být herní specialista prvním odborníkem, se kterým se dětský pacient setká, a který dokáže celou rodinu laskavým, klidným a přívětivým způsobem provázet nemocničním prostředím po celou dobu hospitalizace (Valenta, 2008, s. 146).

Prvním úkolem herního specialisty je dítě s doprovodem po příjmu přivítat, uklidnit a nabídnout nepřetržitou oporu a pomoc. Dále dítě a doprovod seznámí s prostorovým členěním, organizací, chodem a režimem oddělení. Ukáže, kde si dítě může uložit věci, kde má postel, kde si může kreslit, hrát.

Doprovod dítěte v nemocnici je u dětí do 6 let zcela běžný. U dětí nad 6 let je doprovod hospitalizovaného schvalován individuálně, podle provozních podmínek oddělení a podle dalších okolností a požadavků. Pokud se rodiče dožadují, aby jim byly vysvětleny některé postupy, zákroky, vyšetření, operace, jsou jim poskytnuty nezbytné informace. Pečlivá starostlivost o doprovázející osoby a připravenost s nimi

spolupracovat je ukazatelem úrovně zdravotnického zařízení. Přispívá k optimalizaci vzájemné interakce mezi personálem oddělení a všemi zúčastněnými, v neposlední řadě k dobré náladě a celkové spokojenosti hospitalizovaného dítěte (Plevová, Slowík, 2010, s. 70).

Již při prvním setkání s dítětem a jeho rodičem herní specialista uplatní naučené komunikační dovednosti, naváže kontakt s dítětem a jeho rodičem, sdílí s nimi jejich emoce, snaží se pomoci řešit jejich problémy. Dobrá komunikace mezi rodičem dítěte a herním specialistou je základem k vytvoření vzájemné důvěry nejen mezi nimi, ale také důvěry dítěte k hernímu specialistovi. Komunikace s pacientem má ve zdravotnictví svá specifika, pravidla a patří mezi základní dovednosti, které by měly být součástí profesionálního vybavení každého pracovníka. (Plevová, Slowík, 2010, s. 13).

Z pohledu správné komunikace uvádějí Plevová, Slowík (2010, s. 76), že na komunikaci není žádné dítě příliš malé a zásadní je i včasná komunikace s novorozencem, který je nastaven na sociální interakci. Velmi důležitá je znalost správné komunikace podle jednotlivých vývojových období dítěte. V případě, že dítě není hospitalizováno s doprovodem, je žádoucí nahradit mu chybějící nejbližší osobu. Herní specialista má být průvodce a společník, pro velmi malé dítě kamarád.

Stěžejním úkolem herního specialisty v průběhu hospitalizace dítěte je zmírnit jeho stres z nového a neznámého prostředí, strach z průběhu léčby a lékařských zákroků.

„První podmínkou úspěšného průběhu všech vyšetření a léčebných zákroků je dobrá příprava dítěte.“ (Matějček, 2001, s. 105)

Strach z průběhu léčby, neznámých lékařských zákroků a z bolesti se nejlépe odstraní pomocí herní terapie s použitím herních prvků a pomůcek vyrobených k tomuto účelu. Dítě má možnost se ptát a herní specialista se snaží vysvětlit dítěti vše, čemu nerozumí. Na dítě si vyčlení čas a nespěchá. Klid, rozvaha a trpělivost jsou důležité pracovní atributy každého specialisty.

Herní specialista připraví dítě na vyšetření, zákrok, nebo operaci vhodně zvolenými pomůckami, vyprávěním, formou hry. Tím zmírní jeho stres z průběhu nemoci a léčby, pomůže odvést pozornost dítěte od vyšetření, nebo prováděného zákroku.

Nemoc a její léčbu vysvětluje herní terapeut dítěti demonstrací příběhu s využitím velkého množství názorných pomůcek, které patří k nemocničnímu prostředí (dětský lékařský kufřík s nástroji, panenky, figuríny). Často využívá informační pomůcky

a materiály, které si sám vyrobí: ukázková alba s obrázky, nebo fotografiemi s písemným komentářem ke konkrétnímu oddělení, vyšetřovně, operačnímu sálu. Používá názorné fotografie z reálného, skutečného prostředí, komiksy, kreslené příběhy ve formě omalovánek, brožury a knihy s lékařskou tematikou, originální zdravotnické pomůcky, jako jsou operační čepice, rukavice, fonendoskop, stříkačky, náplasti, obvazy a jiné. Dítě si formou hry beze strachu vše vyzkouší (Valenta, 2008, s. 170).

Pomůcky volí individuálně podle věku a schopností dítěte. Pro určení správných metod a postupů musí herní specialista, stejně jako každý zdravotnický a pedagogický pracovník, znát jednotlivá vývojová období, základní onemocnění, odchylky a zvláštnosti dětského věku.

U menších dětí volí demonstrační, většinou látkové panenky, které jsou k tomuto účelu vyrobeny. Je možné je rozložit, vyjmout jednotlivé orgány těla pro vysvětlení jejich funkcí. Děti tato aktivita vždy zaujme, zabaví, odbourá prvotní nedůvěru a strach. Brzy zapomenou na svou nemoc a získávání informací o lidském těle a poznání svého onemocnění se stává zábavou.

Pomocí loutky, panenky, nebo jiné hračky herní specialista dítěti také vysvětlí, jak bude probíhat vyšetření, zákrok, nebo operace. „*Panenka leží v košíku, má zavedenou infuzi, močovou cévku, žaludeční sondu, nalepené elektrody apod. Je přikrytá, takže zprvu není vidět nic neobvyklého. Postupně, jak příprava pokračuje, odhaluje herní specialista jednotlivé „hadičky“ a vysvětluje jejich funkci.*“ (Valenta, 2008, s. 170)

Pro přípravu na vyšetření a zákrok jsou velmi vhodné vlastní hračky dětí. Herní specialista může názorně demonstrovat, jak se jeho plyšovému medvídkovi aplikuje injekce, obváže noha, nebo vytrhne zub. Pokud dítě před vyšetřením vše prožije pomocí hry se svým plyšovým kamarádem, reálnou situaci zvládne mnohem lépe.

Starším dětem a mladistvým je možno pro pochopení nemoci a odbourání strachu z neznáma nabídnout anatomické knihy a fotografie se zjednodušeným, optimisticky laděným výkladem.

Nedílnou součástí práce herního specialisty je doprovod dětského pacienta na vyšetření, zákrok, nebo operaci a nezdravotnická asistence u lékařských zákroků z důvodů zmírnění obav a pro lepší spolupráci dítěte s personálem. Herní specialista tvoří „virtuální most“ mezi zdravotnickým personálem a dítětem, nebo spojovací článek mezi zdravotnickým personálem a rodičem.

Všechny děti bez rozdílu mají obavy a strach, jak bude vyšetření, průběh zákroku, nebo operace probíhat. Přemýšlejí o svém onemocnění, mají spoustu otázek a cítí se rozladěni, pokud neznají odpověď. Proto je tak důležité dětem vše srozumitelně předem vysvětlit. Jejich reakce jsou různé a úměrné věku (Plevová, 1997, s. 8).

Přítomnost herního specialisty v průběhu celého vyšetření a zákroku se ukazuje jako velmi přínosná pro dítě, rodiče i zdravotnický personál. Dítě vnímá herního specialistu jinak než zdravotníka, nebo rodiče. Důvěřuje mu, naslouchá, zklidní se a zpravidla lépe spolupracuje se zdravotníky. Benefitem pro zdravotnický personál je klidnější a spolupracující dítě. Tím je i více prostoru pro vlastní zdravotnickou činnost.

Převážnou část dne by mělo dítě v nemocnici trávit odpočinkem. Dalším úkolem herního specialisty je umět dítěti plnohodnotně vyplnit volný čas. Dítěti nabízí klidové aktivity formou čtení, povídání, vyprávění příběhů a pohádek. Pokud to zdravotní stav umožňuje a dítě má zájem, nabízí herní specialista další možnosti aktivního odpočinku, zábavy a hry.

Hrou si dítě dokáže vytvořit svůj vlastní svět. Proto je vhodné znát metody, které nám poslouží k dosažení terapeutických cílů. Hrou můžeme dítěti vytvořit svět neomezených možností, uvolnit jeho napětí, využít léčebného efektu hry (Valenta, Humpolíček, 2017, s. 29).

Hra je typickou činností dítěte, dítě se v nemocničním prostředí více socializuje, získává nové podněty a odpoutá se od svých problémů spojených s nemocí. Důležitý je i výběr hraček, zvláště u nejmenších dětí (Martinková, Valentová, 2008, s. 6).

Nejvíce oblíbenou hračkou je loutka, která je herním specialistou využívána zejména při práci s nejmenšími dětmi. Stává se pro dítě nepostradatelným společníkem, který mu pomůže překonat spoustu nesnází. Loutka pomůže hernímu specialistovi navodit přátelskou atmosféru, dítě loutku vnímá jako reálného kamaráda. Další vhodné hračky a hry volí herní specialista podle věku a sociální zralosti dítěte.

Důležitou roli sehrává hra v prevenci hospitalismu. Kroupová (2016, s. 62) shledává příčinu hospitalismu nejen v delším pobytu v nemocnici a odloučení od matky a rodiny, ale zároveň i ve stereotypnosti aktivit a nedostatečné podnětnosti prostředí. Důležitou informací je, že se nejedná o stav trvalý a ireverzibilní.

Mezi významné okruhy v somatopedii řadíme podporu umírajících dětí na progresivní onemocnění, která tvoří významnou oblast a zaslouží si zvýšenou pozornost (Vítková, 2006, s. 7).

Práci herního specialisty provází mnoho náročných úkolů, se kterými se musí umět úspěšně vyrovnat. Patří k nim také práce s dětmi v pre-terminálním stádiu, provázení rodičů, nebo blízkých osob umírajícího dítěte.

Příjemným a naplňujícím úkolem herních specialistů je spolu s ostatním personálem normalizace a humanizace nemocničního prostředí. Starají se o výzdobu a estetickou stránku oddělení, všemi dostupnými prostředky zpříjemňují dětem a rodičům jejich pobyt v nemocnici.

Herní specialista prohlubuje komunikaci mezi členy týmu, školí a vede dobrovolníky, podílí se na dokumentaci a zúčastňuje se lékařských vizit (Valenta, 2008, s. 148).

Pro zvládnutí všech požadavků, které jsou na profesi herního specialisty kladeny, je zapotřebí získat potřebné znalosti a kompetence. Rozsah získaných kompetencí studiem se může dle typu vzdělání mírně lišit.

Podle ustanovení § 64 zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povoláních a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů může herní specialista být např. absolvent certifikovaného kurzu Prvky herní práce v pediatrii a získává zvláštní odbornou způsobilost v činnostech zdravotní péče:

- *„profesionální navázání kontaktu s dítětem a jeho rodiči v souvislosti s diagnosticko-terapeutickým výkonem,*
- *komunikovat s nimi přiměřeně jeho zdravotnímu stavu a náladě při diagnosticko-terapeutickém výkonu ve zdravotnickém zařízení, v přednemocniční péči, v jiném zdravotnickém zařízení,*
- *provést dítě a rodiče úskalími hospitalizace,*
- *používat metody, které pomohou dětem a jeho rodičům zvládnout diagnosticko-terapeutické zákroky a samotnou nemoc,*
- *provádět herní aktivity s dětmi různého věku s ohledem na vývojové stádium dítěte,*

- *připravovat a edukovat dítě a jeho průvodce v souvislosti s diagnosticko-terapeutickým zákrokem*“ (Certifikát o absolvování certifikovaného kurzu Prvky herní práce v pediatrii, 2012).

Ministerstvo zdravotnictví České republiky jednalo o legalizaci profese a zařazení do katalogu prací. Návrh byl pro koncepční nejasnost a rozdílné názory mezi odborníky, zda by herní specialista měl být profesí pedagogickou, nebo zdravotnickou odložen. V současnosti ve zdravotnické praxi funkci herního specialisty vykonávají zdravotní sestry, nebo pedagogičtí pracovníci s akreditovaným kurzem pro herní specialisty.

2.3 Vzdělání speciálního pedagoga a herního specialisty v ČR

2.3.1 Vzdělání speciálního pedagoga v ČR

Dle Zákona č.563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů podle § 18:

„Speciální pedagog získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd:

- a) zaměřené na speciální pedagogiku,*
- b) zaměřené na pedagogiku předškolního věku nebo na přípravu učitelů základní školy nebo na přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy nebo na přípravu vychovatelů a doplňujícím studiem k rozšíření odborné kvalifikace uskutečňovaném vysokou školou, nebo*
- c) studijního oboru pedagogika a doplňujícím studiem k rozšíření odborné kvalifikace uskutečňovaném vysokou školou.“*

2.3.1.1 Vzdělání učitele základní školy při nemocnici

Učitel základní školy při nemocnici se stává učitelem základní školy speciální a vykonává své zaměstnání na detašovaném pracovišti v areálu nemocnice. Musí mít tedy

vzdělání odpovídající kvalifikaci speciálního pedagoga (učitele ZŠ speciální), kterou získá studiem v magisterském studijním programu.

2.3.1.2 Vzdelání učitele mateřské školy při nemocnici

Učitel mateřské školy při nemocnici se podle Zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů podle § 6 odstavce 2 stává:

„Učitel mateřské školy, který vykonává přímou pedagogickou činnost ve třídě nebo škole zřízené pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, získává odbornou kvalifikaci:

- a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku,*
- b) vyšším odborným vzděláním získaným ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání zaměřeném na speciální pedagogiku, nebo*
- c) vzděláním stanoveným pro učitele mateřské školy podle odstavce 1 a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na speciální pedagogiku.“*

Učitel mateřské školy při nemocnici musí tedy mít minimálně středoškolské pedagogické vzdělání pro učitelství v mateřské škole doplněné minimálně vzděláním ve speciální pedagogice v rámci celoživotního vzdělávání.

2.3.2 Vzdelání herního specialisty v ČR

Podle ustanovení § 64 zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povoláních a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, se realizují akreditované kurzy Ministerstva zdravotnictví v oboru zaměřeném na výkon funkce herního specialisty.

Vzdělávání pro herní specialisty stále prochází v rámci vzdělávacích kurzů určitými změnami a úpravami. Upravuje se rozsah a obsah vzdělávání, včetně specifických úprav odborné způsobilosti činností v oblasti poskytování zdravotní péče.

Dříve byly certifikované kurzy s různou časovou dotací zahrnuty do kreditního systému pro další vzdělávání převážně zdravotnických nelékařských oborů. Název certifikovaných kurzů nebyl pevně stanoven a kvalifikační kurzy probíhaly pod nejednotným názvem.

V České republice stále neexistuje mnoho možností k získání kvalifikace herního specialisty. Kurz bylo možno studovat např. na SZŠ a VOŠZ ve Zlíně pod názvem „Prvky herní práce v pediatrii“ a na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci pod označením „Specialista pro hru a komunikaci v institucionální a domácí péči“. Na Univerzitě Karlově v Praze bylo kombinované studium v certifikovaném programu „Specialista pro hru a komunikaci v institucionální a domácí péči.“ Studijní program byl rozdělen do tří semestrů. Zkoušky se hodnotily v kreditním systému a kredity se započítávaly v případě dalšího řádného vysokoškolského studia na této fakultě.

V současnosti je otevřen nový běh kurzu „Specialista pro hru, komunikaci a doprovázení“ na SZŠ a VOŠZ v Plzni. Jedná se o třísemestrální program, který je členěn do čtyř skupin: na herní práci, individuální a souvislé praxe, kurzy ošetřovatelských předmětů a soubornou závěrečnou zkoušku. Závěrečná zkouška je vykonána z teoretického komplexu ošetřovatelských předmětů a předmětů herní práce. Praktická zkouška je rozdělena na část komunikace, herní práce a klientská advokacie a je zakončena řešením modelové situace (Specialista pro hru, komunikaci a doprovázení, online, cit. 2021-11-11).

Valenta (2008, s. 9) uvádí, že Pedagogická fakulta UP v Olomouci připravuje bakalářské a návazné magisterské studium oboru Speciální pedagogika – herní specialista. Studium má navázat na tradiční vzdělávání speciální pedagogiky v oborech Speciální pedagogika – vychovatelství, Speciální pedagogika – raný věk aj.

3 SPOLUPRÁCE SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA A HERNÍHO SPECIALISTY V NEMOCNICI, DOBROVOLNICTVÍ

Některé činnosti speciálního pedagoga a herního specialisty se v rámci volnočasových aktivit pro děti vzájemně prolínají. To je společné pole jejich působnosti, kde mohou spojit své síly ve prospěch dětí a doprovázejících rodičů.

Společně se podílejí na humanizaci dětských oddělení nemocnic a normalizaci nemocničního prostředí. Radostnou povinností jejich práce je společná výzdoba oddělení. Pečují o herní prostory a jejich vybavení, o širokou nabídku výběru hraček, stavebnic, stolních her, knih a jiných pomůcek k trávení volného času. Vytvářejí bezpečné, útulné a podnětné prostředí, kde se hospitalizované děti a jejich doprovod budou cítit dobře.

Věnují pozornost také aktivitám se zdravými dětmi. Pořádají pro děti z regionu speciální osvětové programy, kdy zdravé děti navštěvují nemocnici. Tyto programy zavedlo už několik oddělení dětských nemocnic v ČR a ukázalo se, že jsou velmi přínosné. Programy zahrnují i prohlídku oddělení a dětem je umožněno poznat dětské oddělení spádové nemocnice. Děti se tak připraví na případný pobyt v nemocnici bez strachu a negativních emocí. Celá akce je pořádána v režii herního specialisty a speciální pedagog může pomoci (Valenta, 2008, s. 150).

Mimo vyučování nabízejí dětem zájmovou činnost nejrůznějšího charakteru. Velmi oblíbené jsou rozmanité výtvarné techniky, kreativní tvoření, chvílky s hudbou a zpěvem. Pro tyto činnosti jsou dětská oddělení zpravidla velmi dobře vybavena po stránce prostorové i materiální. Někde je součástí oddělení i dílna a keramická pec. Ojedinele, zvláště v nemocnicích, kde jsou děti hospitalizovány dlouhodobě, může nemocnice zaměstnat i keramičku.

Volnočasové aktivity v nemocnici jsou doplněny činnostmi a akcemi externích partnerů nemocnic a dobrovolnickou činností. Často se pořádají různé doprovodné programy a akce pro zpestření pobytu hospitalizovaných dětí a jejich rodičů, např. divadelní představení, návštěvy mediálně známých osobností a sportovců, akce podporující čtenářskou gramotnost: „Čteme dětem v nemocnici“.

Oblíbenou činností dobrovolníků je Zdravotní klaun, který už bezmála 20 let přináší radost a legraci do nemocnic. Rozveselí smutné děti a pomůže jim zapomenout na jejich trápení.

Důležitou součástí práce speciálního pedagoga a herního specialisty je podpora rodiny hospitalizovaného dítěte, na kterou si při rozdělení úkolů volnočasových aktivit mohou vyšetřit více času. Při společném zájmovém tvoření a hraní s dětmi a rodiči dochází k vzájemnému vytvoření důvěry a času sdílení radostí i starostí.

PRAKTICKÁ ČÁST

4 POVĚDOMÍ STUDENTŮ PEDAGOGICKÝCH A ZDRAVOTNICKÝCH OBORŮ O PŮSOBNÍ SPECIÁLNÍCH PEDAGOGŮ A HERNÍCH SPECIALISTŮ V NEMOCNICI

4.1 Cíl výzkumného šetření

Pro optimální průběh výzkumného šetření si autorka práce stanovila hlavní cíl a dílčí cíle.

Hlavní cíl:

Hlavním cílem výzkumného šetření bylo zjištění míry povědomí studentů pedagogického a zdravotnického zaměření o působení speciálních pedagogů a herních specialistů dětského oddělení nemocnice.

Dílčí cíle:

- zjistit, jaké mají studenti poznatky z pobytu na dětském oddělení,
- zjistit, jestli se studenti s profesí speciálního pedagoga a herního specialisty setkali v reálném životě, nebo na praxi v rámci své přípravy k povolání,
- zjistit, zda by se studenti chtěli o práci speciálních pedagogů a herních specialistů dozvědět více.

Autorka bakalářské práce směřovala více otázek k hernímu specialistovi, neboť pozice herních specialistů je méně známá a v praxi méně rozšířená než pozice speciálních pedagogů v nemocnici.

Na základě výše uvedených cílů šetření si autorka dále stanovila výzkumné hypotézy:

H1: Více než 50 % studentů pedagogického oboru má dostatečné povědomí o působení speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici.

H2: Více než 50 % studentů zdravotnického oboru má dostatečné povědomí o působení speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici.

H3: Více než 50 % studentů pedagogického oboru má dostatečné povědomí o působení herního specialisty v nemocnici.

H4: Více než 50 % studentů zdravotnického oboru má dostatečné povědomí o působení herního specialisty v nemocnici.

4.2 Metodologie výzkumného šetření

Autorka bakalářské práce jako nejvhodnější metodu pro výzkumné šetření zvolila metodu kvantitativního výzkumu, konkrétně dotazníkové šetření.

Reichel (2009) uvádí, že u kvantitativního přístupu jsou výsledky relativně nezávislé na výzkumníkovi, je možné zkoumat několik aspektů u více objektů, ověřit hypotézy a sběr dat včetně jejich analýzy lze provést poměrně rychle.

Kvantitativní výzkum autorka prováděla formou dotazníkového šetření. Typickým nástrojem kvantitativního výzkumu je dotazník.

Statistické (grafické) zpracování dat bylo vypracováno v programu Microsoft Excel. Dotazník vyplňovali respondenti v elektronické podobě.

4.3 Výzkumný soubor a oblast šetření

Výzkumným vzorkem se rozumí skupina jednotek, kterých se výzkum týká a tato skupina určuje výsledky výzkumu (Reichel, 2009).

Autorka metodou záměrného výběru zvolila skupinu 20 respondentů, studentů Vyšší odborné školy zdravotnické a skupinu 20 respondentů, studentů Univerzity Jana Amose Komenského. Metoda záměrného neboli účelového výběru byla zvolena jako nejvhodnější pro účely výzkumu. Objekty byly vybrány na základě studia pedagogických a zdravotnických oborů, které mají k obsahu bakalářské práce blízký vztah.

Záměrný výběr je, když o výběru nerozhoduje náhoda, ale úsudek výzkumníka a jedná se o výběr průměrných jednotek, kdy vybíráme určitý objekt např. školu (Chráska, 2016).

Do výzkumu byli zapojeni studenti Univerzity Jana Amose Komenského v Praze. Tato škola se zaměřuje na nabídku studia ve společenských vědách a studijních oborech. V současnosti je na ní možno studovat obory Speciální pedagogika, Andragogika, Resocializační a penitenciární pedagogika, Mezinárodní vztahy a diplomacie, Komunikační studia, Právo v podnikání a další. Studium je organizováno v prezenční a kombinované formě. Škola vzdělává studenty také v programech celoživotního vzdělávání (UJAK, online, cit. 2021-11-11).

Respondenti tohoto výzkumného šetření navštěvovali v době výzkumu 3. ročník oboru Speciální pedagogika – vychovatelství v kombinované formě. Studium připravuje studenty pro práci ve speciálně pedagogických zařízeních a dalších institucích, pro uplatnění v sociálním i zdravotním sektoru.

Druhou homogenní skupinu tvořili studenti Vyšší odborné školy zdravotnické ve Zlíně. Škola je součástí Střední zdravotnické školy a Vyšší odborné školy zdravotnické Zlín. Škola připravuje ke studiu studenty v oborech Praktická sestra (4leté studium ukončené maturitní zkouškou), Ošetřovatel (3leté studium ukončené závěrečnou zkouškou), Diplomovaná všeobecná sestra (3leté studium ukončené absolutoriem), Diplomovaná dětská sestra (3leté studium ukončené absolutoriem). Dále škola pořádá certifikované kurzy určené pro nelékařské zdravotníky a rekvalifikační kurzy Sanitář, Řidič zdravotnické dopravní služby a Sportovních masáží (SZŠ a VOŠZ Zlín, online, cit. 2021-11-11).

Respondenti tohoto výzkumného šetření navštěvovali v době výzkumu 3. ročník oboru Diplomovaná všeobecná sestra a Diplomovaná dětská sestra v prezenčním studiu. Studium připravuje studenty pro samostatné poskytování ošetřovatelské péče u poskytovatelů zdravotních a sociálních služeb a komunitní péče.

4.4 Harmonogram šetření

Výzkum byl naplánován na období od prosince 2021 do konce ledna roku 2022. Vzhledem k epidemiologické situaci se šetření prodloužilo a snížil se i počet respondentů.

Autorka v prosinci zpřístupnila dotazníky v on-line verzi pro studenty na Vyšší odborné škole zdravotnické ve Zlíně a v lednu tyto dotazníky zpřístupnila také pro studenty Univerzity Jana Amose Komenského v Praze. Výzkum byl ukončen na začátku února. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 40 respondentů. Dotazník obsahuje 20 otázek, z toho 14 uzavřených a 6 polootevřených.

5 VLASTNÍ ŠETŘENÍ

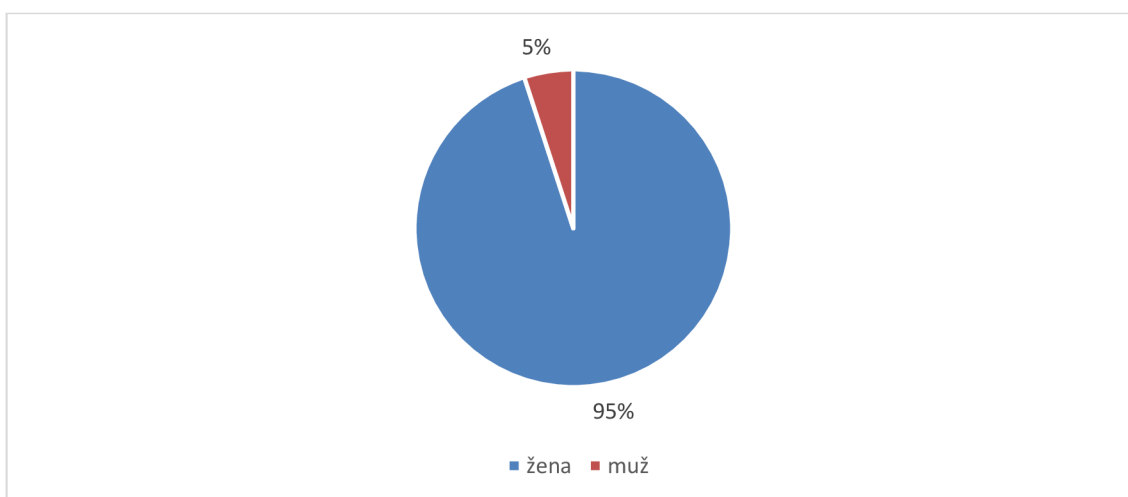
Otázka č. 1: Jste muž / žena?

Tabulka 1: Genderové rozdělení

N = 40	Počet odpovědí	Převáděno na %
Muž	2	5 %
Žena	38	95 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 1: Genderové rozdělení

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Výzkumu se zúčastnilo celkem 40 respondentů pedagogických a zdravotnických oborů. Poměr mužů a žen byl velmi nevyrovnaný. Podle Tabulky 1 a Grafu 1 se zapojilo 38 žen a 2 muži. V procentuálním zastoupení tvoří ženy 95 % všech respondentů a muži 5 % všech respondentů.

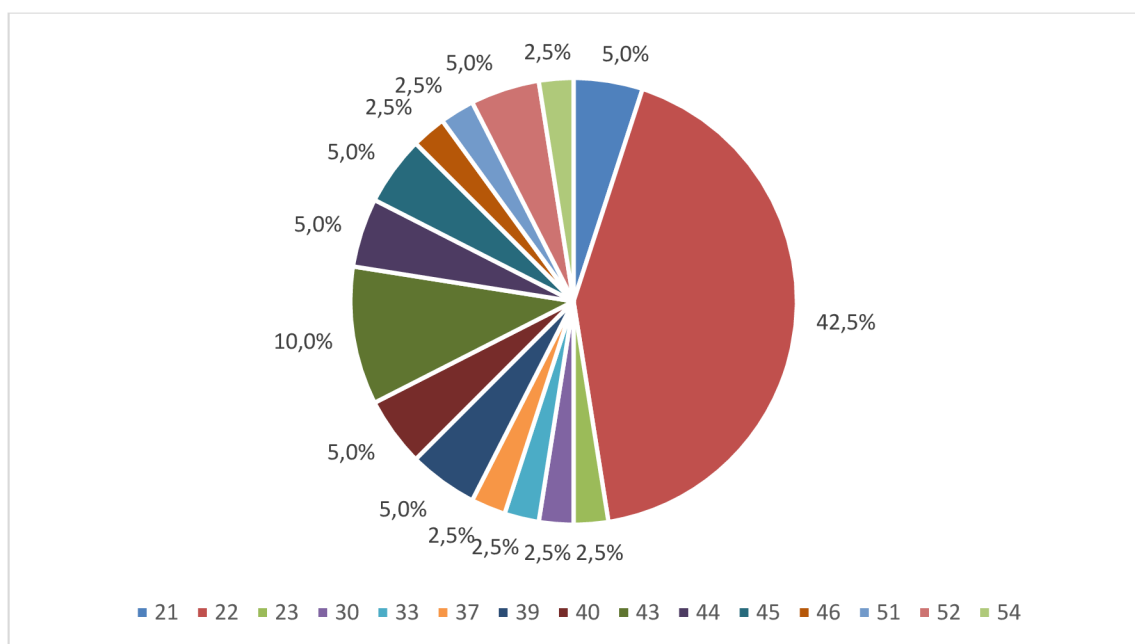
Otázka č. 2: Jaký je váš věk?

Tabulka 2: Věk respondentů

N = 40	Počet odpovědí	Převedeno na %
21	2	5 %
22	17	42,5 %
23	1	2,5 %
30	1	2,5 %
33	1	2,5 %
37	1	2,5 %
39	2	5 %
40	2	5 %
43	4	10 %
44	2	5 %
45	2	5 %
46	1	2,5 %
51	1	2,5 %
52	2	5 %
54	1	2,5 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 2: Věk respondentů

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Do výzkumu se zapojilo 40 respondentů ve věkovém rozmezí 21–54 let (viz Tabulka 2, Graf 2). Polovinu respondentů tvoří studenti VOŠZ. 17 z nich je ve věku 22 let (tj. 42,5 % všech respondentů), 2 ve věku 21 let (tj. 5 % všech respondentů) a 1 ve věku 23 let (tj. 2,5 % všech respondentů). Druhou polovinu respondentů ve věkovém rozmezí 30–54 let tvoří studenti kombinovaného studia na UJAK, kteří většinou studují při zaměstnání. Z těchto 20 respondentů mají 4 studenti 43 let (tj. 10 % všech respondentů, viz Tabulka 2, Graf 2). Dále jsou vždy po jednom zastoupeni respondenti ve věku 30, 33, 37, 46, 51, 54 let (1 respondent zastupuje 2,5 % všech respondentů) a vždy po dvou respondentech je ve věku 39, 40, 44, 4, 52 let (2 respondenti zastupují 5 % ze všech respondentů).

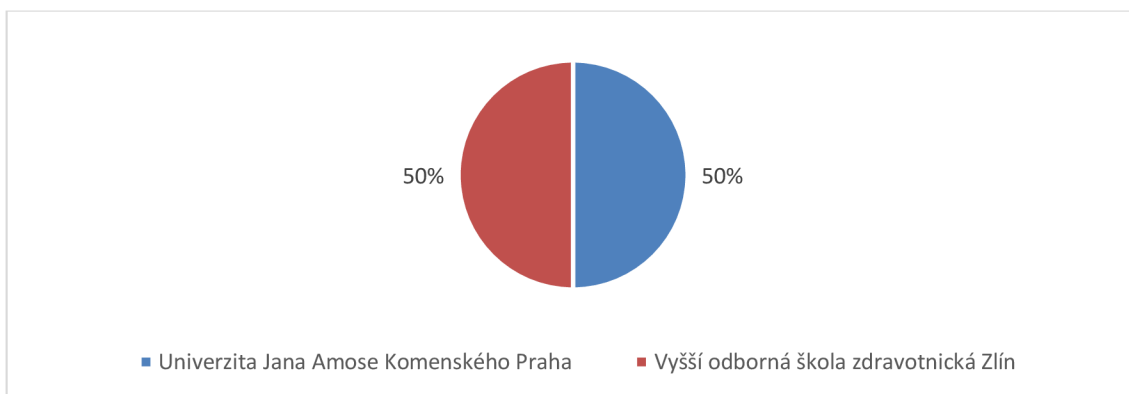
Otázka č. 3: Jakou školu studujete?

Tabulka 3: Škola studia

N = 40	Počet odpovědí	Převáděno na %
Univerzita Jana Amose Komenského Praha (UJAK)	20	50 %
Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Zlín (SZŠ a VOŠZ)	20	50 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 3: Škola studia

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Výzkumu se zúčastnily dvě školy. Z Univerzity Jana Amose Komenského v Praze bylo 50 % respondentů a dalších 50 % všech respondentů tvořili studenti z Vyšší zdravotnické školy ve Zlíně. Obě školy jsou tedy zastoupeny stejným počtem respondentů (viz Tabulka 3, Graf 3).

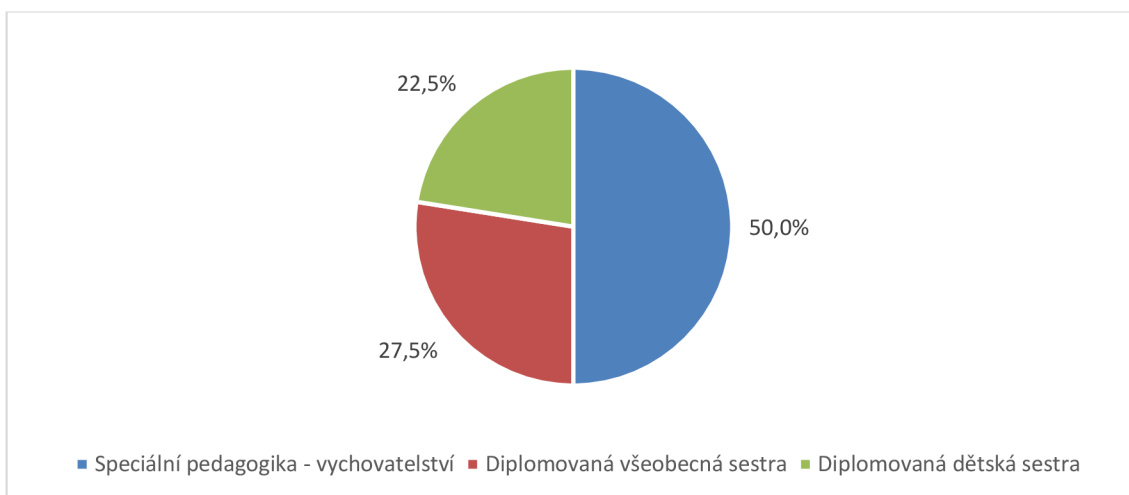
Otázka č. 4: Jaký obor studujete?

Tabulka 4: Obor studia

N = 40	Počet odpovědí	Převáděno na %
Speciální pedagogika – vychovatelství	20	50 %
Diplomovaná všeobecná sestra	11	27,5 %
Diplomovaná dětská sestra	9	22,5 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 4: Obor studia

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Do výzkumu se zapojilo 20 respondentů oboru Speciální pedagogika – vychovatelství a 20 respondentů zdravotnických oborů. Oba obory jsou tedy zastoupeny vždy 50 % všech respondentů. Zdravotnické obory zastupovali respondenti z oboru Diplomovaná všeobecná sestra a respondenti z oboru Diplomovaná dětská sestra. Obor Diplomovaná všeobecná sestra zastupovalo 11 studentů (tj. 27,5 % všech respondentů) a obor Diplomovaná dětská sestra zastupovalo 9 respondentů, (tj. 22,5 % všech respondentů), viz Tabulka 4, Graf 4.

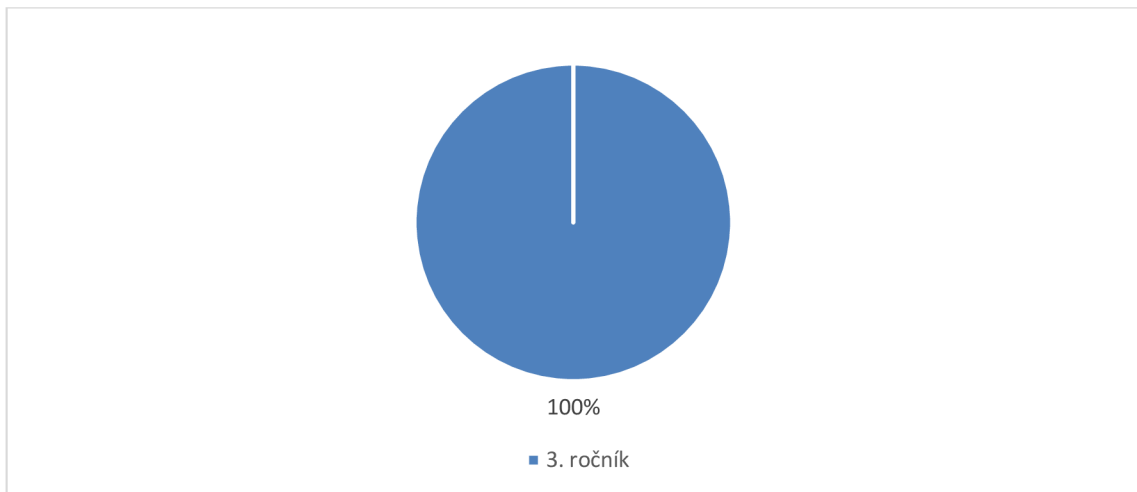
Otázka č. 5: Ve kterém ročníku studujete?

Tabulka 5: Ročník studia

N = 40	Počet odpovědí	Převáděno na %
3. ročník	40	100 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 5: Ročník studia

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Všichni zúčastnění respondenti z Univerzity Jana Amose Komenského v Praze a všichni respondenti z Vyšší odborné školy zdravotnické ve Zlíně jsou ve třetím ročníku studia. Celkem studuje ve třetím ročníku 40 respondentů tj. 100 % respondentů (viz Tabulka 5, Graf 5).

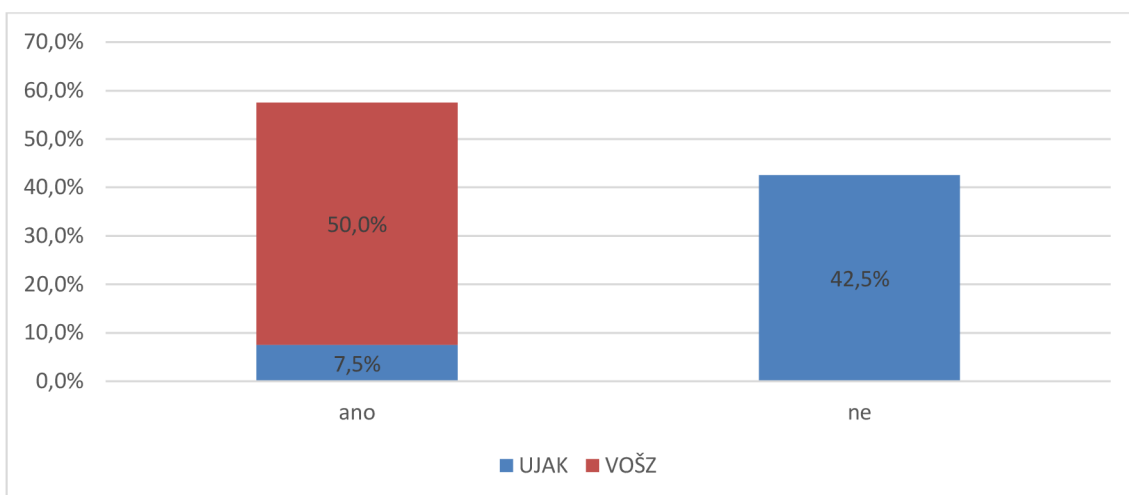
Otázka č. 6: Byl/a jste někdy v rámci studia na praxi na dětském oddělení nemocnice?

Tabulka 6: Praxe na dětském oddělení

Škola	N = 40	Počet odpovědí	Převedeno na %
UJAK	ano	3	7,5 %
	ne	17	42,5 %
VOŠZ	ano	20	50 %
	ne	0	0 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 6: Praxe na dětském oddělení

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Všech 20 respondentů z VOŠZ, kteří tvoří 50 % všech respondentů, odpovědělo, že absolvovali praxi na dětském oddělení. Z respondentů studujících UJAK absolvovali praxi na dětském oddělení pouze 3 respondenti (tj. 7,5 % z celkového počtu respondentů). Zbýlých 17 respondentů z UJAK (tj. 42,5 všech respondentů) odpovědělo, že na praxi na dětském oddělení nikdy nebyli (viz Tabulka 6, Graf 6). Z těchto odpovědí je patrné, že se potvrdil předpoklad, že studenti zdravotnických oborů praxi na dětských odděleních nemocnic vykonávají. Naopak studenti pedagogických oborů, kteří by mohli v rámci svého oborového zaměření praxi v nemocnici vykonávat, svou praxi v nemocnici vykonávají jen ojedinele.

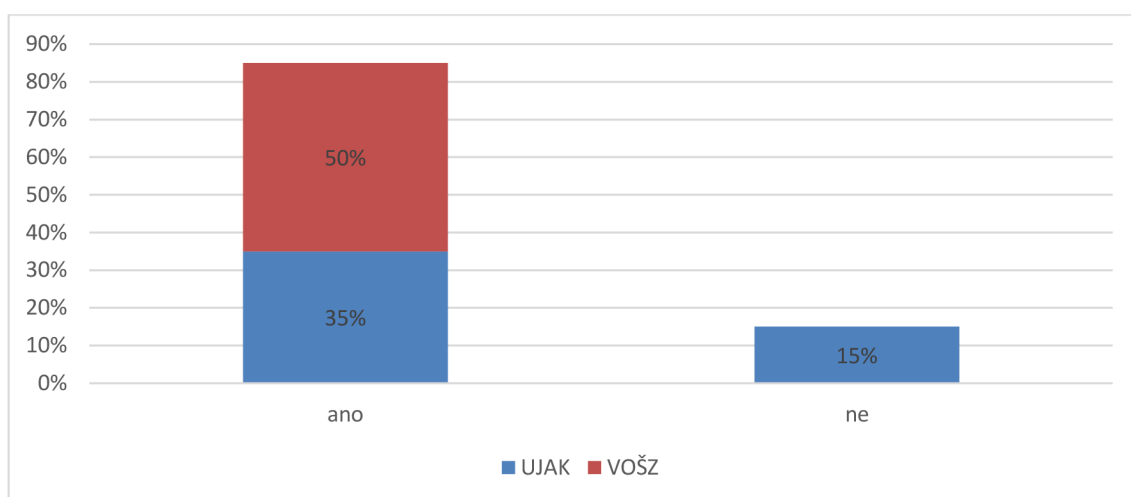
Otázka č. 7: Máte nějaké poznatky z pobytu na dětském oddělení (i jako doprovázející rodič)? Pokud ano, sdělte jaké?

Tabulka 7: Poznاتky z pobytu na dětském oddělení

Škola	N = 40	Počet odpovědí	Převáděno na %
UJAK	Ano	14	35 %
	Ne	6	15 %
VOŠZ	ano	20	50 %
	ne	0	0 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 7: Poznاتky z pobytu na dětském oddělení

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Všichni respondenti VOŠZ na otázku, zda mají poznatky z pobytu v nemocnici, odpověděli ano. Jednalo se tedy o 20 studentů, což činí 50 % všech respondentů. Blíže poznatky z dětského oddělení nespecifikovali (viz Tabulka 7, Graf 7).

Studenti UJAK odpověděli ve 14 případech, že mají poznatky z pobytu na dětském oddělení (tj. 35 % všech respondentů). Celkem tedy odpovědělo 85 % všech respondentů, že mají poznatky z pobytu na dětském oddělení. 9 respondentek a 1 respondent svou odpověď blíže specifikovali.

Své poznatky z dětského oddělení popsala 1 respondentka. Uvedla, že si pamatuje, jak v předškolním věku trávila čas v nemocnici. Popsala, že z důvodu opakovaných zánětů středního ucha pobývala často v nemocnici a velmi jí chyběl kontakt

s blízkou osobou. Zdravotní sestry na ni neměly čas a jediná osoba, která si s ní v nemocnici povídala, byla paní učitelka.

Druhá respondentka popsala svůj nepříjemný zážitek z dětství z operačního zákroku. Čekala na operaci zcela osamoceně, uložena na vozíku v předsálí operačních sálů. I když kolem ní chodily zdravotní sestry, žádná se jí nevěnovala, nepovídala si s ní, nikdo jí nevyšvětlil, co se bude dít. Každá se věnovala své práci.

Třetí respondentka stručně popsala svou zkušenost s pobytem v nemocnici se svým pětiletým synem: „*V nemocnici se nám líbilo. Všichni byli milí a syn na to dodnes rád vzpomíná.*“

Další respondentka upozornila na to, že dětem často v nemocnici nechutná, odmítají podávané jídlo, a to zhoršuje jejich zdravotní stav. Jiná respondentka z pozice studentky popsala špatný přístup sester k malému chlapci, které nereagovaly na maminčinu informaci, že její syn trpí alergií.

Čtyři respondentky uvedly podobné odpovědi ve smyslu: „*Příjemné prostředí, hezky vybavené prostory, v rámci možností útulné, čisté a hezké pokoje, přívětivý personál a hezky vybavená herna*“. Jeden respondent uvedl, že se nemocnici vyhýbá a bude vyhýbat i nadále. Dalších 6 respondentů z UJAK (tedy 15 % všech respondentů) odpovědělo, že nemají poznatky ohledně pobytu na dětském oddělení (viz Tabulka 7, Graf 7). Odpovědi vycházející ze zkušeností z pobytu na dětském oddělení nemocnice byly tedy různé.

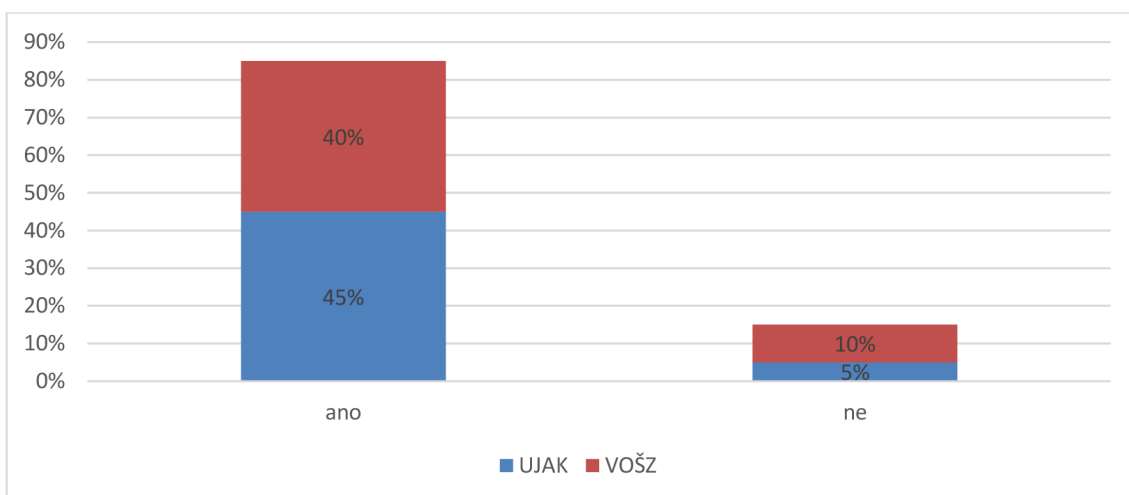
Otázka č. 8: Víte, co je náplň práce speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici? Pokud ano, stručně vyjádřete.

Tabulka 8: Znalost náplně práce speciálního pedagoga v nemocnici

Škola	N = 40	Počet odpovědí	Převedeno na %
UJAK	ano	18	45 %
	ne	2	5 %
VOŠZ	ano	16	40 %
	ne	4	10 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 8: Znalost náplně práce speciálního pedagoga v nemocnici

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Na otázku, zda znají náplň práce speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici, odpovědělo 18 respondentů z UJAK ano (tj. 45 % všech respondentů). Pouze 2 respondenti z UJAK (tj. 5 % všech respondentů) odpověděli, že neznají náplň práce speciálního pedagoga v nemocnici. Na VOŠZ zná náplň práce speciálního pedagoga v nemocnici 16 respondentů (tj. 40 % všech respondentů). Čtyři respondenti z VOŠZ (tj. 10 % všech respondentů) uvedli, že náplň práce speciálního pedagoga v nemocnici neznají (viz Tabulka 8, Graf 8).

K této otázce se vyjádřilo v dalším sdělení 16 respondentů z UJAK a 12 respondentů z VOŠZ. Stručně, někteří i velmi podrobně popsali náplň práce speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici. Odpovědi studentů z UJAK byly přesné a výstižně charakterizovaly, co je náplň práce speciálního pedagoga v nemocnici.

Objevily se tyto odpovědi:

„Učitel v nemocnici má v podstatě stejnou náplň práce jako každý učitel v běžné základní škole, jen s tím rozdílem, že vyučuje děti v nemocnici. Musí se tedy tomuto prostředí přizpůsobit. Dále následoval přesný popis náplně práce učitele v běžné základní škole.“

„Speciální pedagog v nemocnici provádí komplexní vzdělávací a výchovnou činnost u hospitalizovaných dětí.“

„Organizuje výchovu a vzdělávání nemocných dětí, doučuje je, co zameškaly vzhledem k onemocnění, komunikuje s kmenovým učitelem a rodiči, vede si pedagogickou dokumentaci, ŠVP, tematické plány učiva.“

„Dohlíží na děti v nemocnici jako ve škole, učí se s nimi a snaží se je ve volném čase zabavit. Někdy si s nimi také hraje. Chystá náplň vyučování a učební pomůcky. Opravuje práce žáků. Komunikuje s rodiči a se školou.“

Další převážná část respondentů z UJAK popsala poměrně přesně náplň práce učitele základních, nebo základních speciálních škol, a to v různých obměnách a obdobných variantách.

Respondenti z VOŠZ znají náplň práce z praxe na dětském oddělení nemocnice ve Zlíně, kde dvě učitelky (speciální pedagožky) pracují. Z odpovědí bylo patrné, že tito respondenti mají také dobrou představu o náplni práce speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici. Jejich odpovědi nebyly tak rozsáhlé a přesné jako u respondentů z UJAK, přesto je bylo možno hodnotit jako správné.

Objevily se odpovědi, např.: *„Zadává úkoly z matematika, češtiny. Vyplňuje volný čas dětí.“* *„Aktivizuje děti a doučuje to, co se učí jeho zdraví spolužáci ve škole.“* *„Doučuje děti, prochází s nimi učební látku, co dělají ve škole. Zpřijemňuje volný čas, čte pohádky, vyrábí, komunikuje s rodiči.“* *„Učí, procvičuje učivo, zadává úkoly, vede školní dokumentaci, třídní knihu, pečuje o pomůcky. Připravuje volnočasové programy, komunikuje s kmenovou školou a rodiči.“* *„Chodí za dětmi školního věku a učí se s nimi. Také jim pomáhá překlenout těžké období v nemocnici.“*

Třikrát se objevila stejná odpověď: *„Učí se s dětmi na pokoji. Občas s dětmi a rodiči něco vyrábí.“*

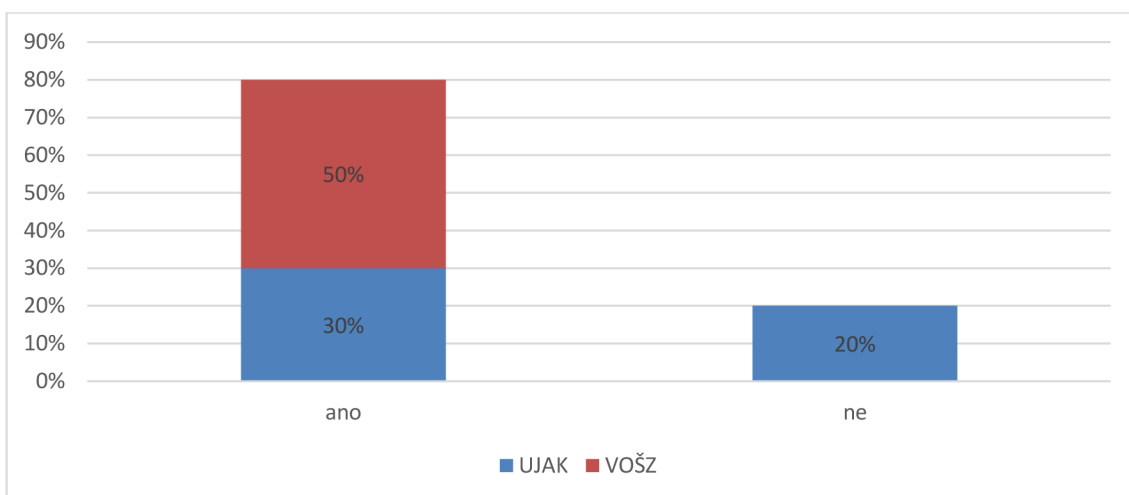
Otázka č. 9: Setkal/a jste se s prací speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici v rámci pobytu, nebo praxe v nemocnici?

Tabulka 9: Setkání s prací speciálního pedagoga v nemocnici

Škola	N = 40	Počet odpovědí	Převedeno na %
UJAK	Ano	12	30 %
	Ne	8	20 %
VOŠZ	Ano	20	50 %
	Ne	0	0 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 9: Setkání s prací speciálního pedagoga v nemocnici

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Na otázku odpovědělo 12 respondentů z UJAK (tj. 30 % všech respondentů), že se setkali s prací speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici v rámci pobytu, nebo praxe v nemocnici. Dalších 8 respondentů z téže školy (tj. 20 % všech respondentů) odpovědělo, že se s prací speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici nesetkali.

Všech 20 respondentů z VOŠZ (tj. 50 % všech respondentů) odpovědělo, že se s prací speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici v rámci pobytu, nebo praxe v nemocnici setkali (viz Tabulka 9, Graf 9).

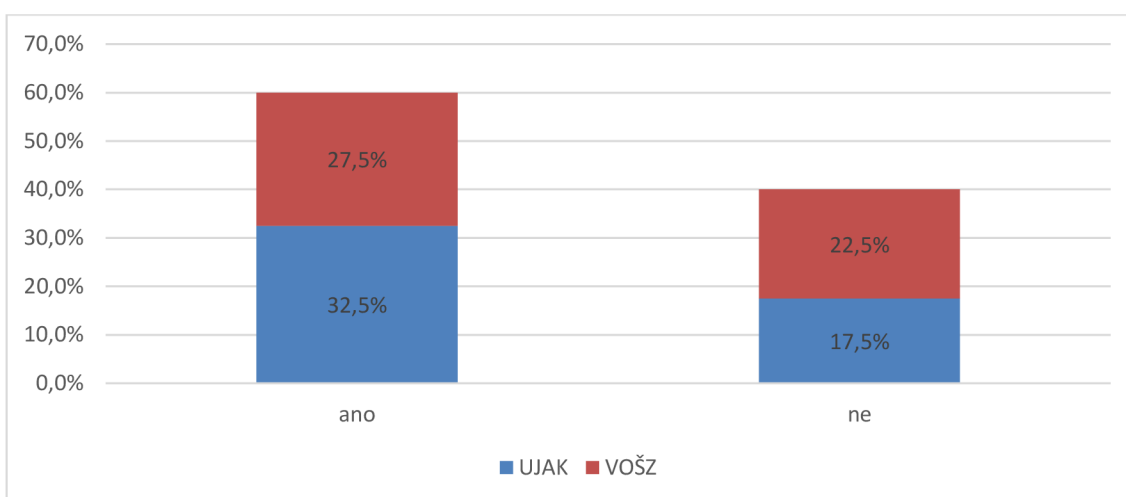
Otázka č. 10: Víte, kdo je herní specialista? Pokud ano, stručně vyjádřete svou odpověď.

Tabulka 10: Znám herního specialistu

Škola	N = 40	Počet odpovědí	Převedeno na %
UJAK	Ano	13	32,5 %
	Ne	7	17,5 %
VOŠZ	Ano	11	27,5 %
	Ne	9	22,5 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 10: Znám herního specialistu

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Respondenti z UJAK vědí, kdo je herní specialista ve 13 případech (tj. 32,5 % všech respondentů). V 7 případech (tj. 17,5 % všech respondentů) uvedli, že neví, kdo je herní specialista. Respondenti z VOŠZ věděli v 11 případech (tj. 27,5 % všech respondentů), kdo je herní specialista a 9 respondentů (tj. 22,5 % všech respondentů) uvedlo, že neví, kdo je herní specialista (viz Tabulka 10, Graf 10).

Žádný ze 13 respondentů z UJAK a žádný z 11 respondentů z VOŠZ herního specialistu podrobněji necharakterizoval.

Mezi odpověďmi respondentů z UJAK byly odpovědi např.:

„Chodí po dětských odděleních a baví děti. Povídá si s nimi a uklidňuje je před zákrokem.“

„Hraje s dětmi různé hry, vymýšlí aktivity pro děti a tím dochází k lepšímu uzdravení dítěte a celkovému zlepšení jeho psychického zdraví.“

„Vytváří pro děti herní podmínky, zapojuje je do herních činností.“

Respondenti z VOŠZ ve svých odpovědích charakterizovali herního specialistu následovně:

„Sestřička, která pomáhá s psychickou přípravou na vyšetření, vymýšlí různé aktivity pro děti.“

„Vysvětluje dětem jejich nemoc, formou hry je připravuje na zákroky a operace.“

„Hraje si s dětmi a vysvětluje nemoc, povídá si s rodiči. Chodí do školek a ukazuje dětem, jaké je to v nemocnici,“

„V dětských ambulancích připravuje děti a jejich rodiče na nemocniční pobyt, plánované hospitalizace.“

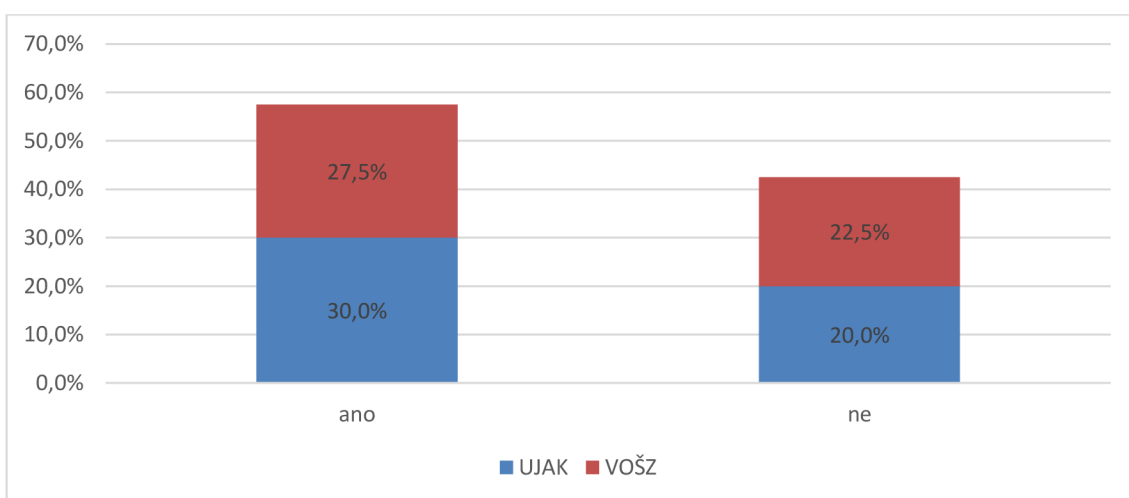
Otázka č. 11: Víte, co je náplň práce herního specialisty?

Tabulka 11: Znalost náplně práce herního specialisty

Škola	N = 40	Počet odpovědí	Převáděno na %
UJAK	ano	12	30 %
	ne	8	20 %
VOŠZ	ano	11	27,5 %
	ne	9	22,5 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 11: Znalost náplně práce herního specialisty

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Na otázku odpovědělo 12 respondentů z UJAK (tj. 30 % všech respondentů) a 11 respondentů z VOŠZ (tj. 27,5 % všech respondentů), že znají náplň práce herního specialisty. Náplň práce herního specialisty nezná 8 respondentů z UJAK (tj. 20 % všech respondentů) a 9 respondentů z VOŠZ (tj. 22,5 % všech respondentů), viz Tabulka 11, Graf 11.

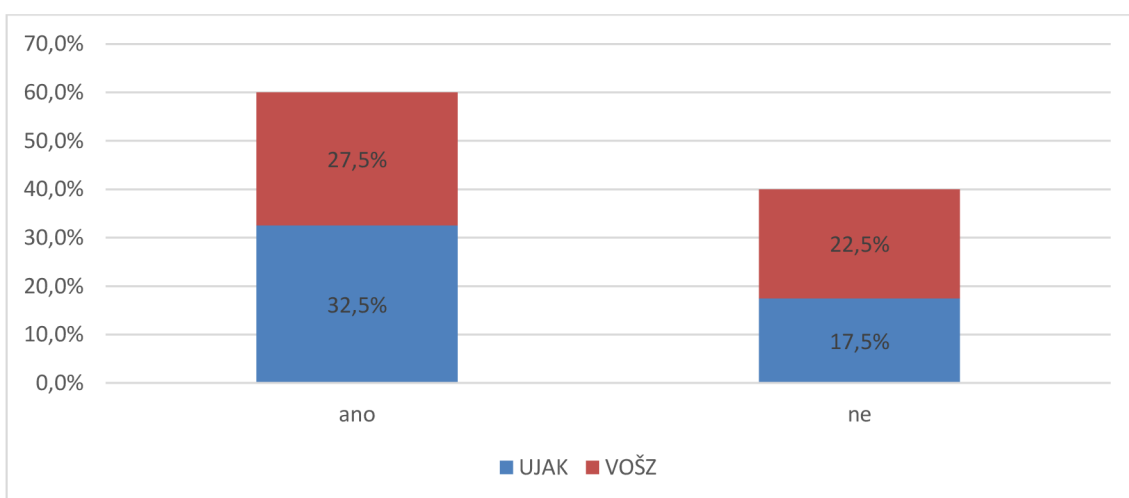
Otázka č. 12: Víte, kde může pracovat herní specialista? Pokud ano, uveďte.

Tabulka 12: Znalost pracoviště herního specialisty

Škola	N = 40	Počet odpovědí	Převedeno na %
UJAK	ano	13	32,5 %
	ne	7	17,5 %
VOŠZ	ano	11	27,5 %
	ne	9	22,5 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 12: Znalost pracoviště herního specialisty

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

13 respondentů z UJAK odpovědělo (tj. 32,5 % všech respondentů), že vědí, kde může pracovat herní specialista. Stejně odpovědělo 11 respondentů z VOŠZ (tj. 27,5 % všech respondentů). Dalších 7 % respondentů z UJAK (tj. 17,5 % všech respondentů) a 9 respondentů z VOŠZ (tj. 22,5 %) uvedlo, že neví, kde může herní specialista pracovat (viz Tabulka 12, Graf 12).

Některé odpovědi byly neúplné, některé nesprávné. Zcela správná odpověď, že herní specialista může pracovat na lůžkovém dětském oddělení, v dětské ambulanci, na JIP i jako terénní pracovník zajišťující vzdělávací programy, např. ve školách a školkách, v domácnosti nemocných dětí, se objevila pouze 1x. Správnou odpověď uvedla respondentka z UJAK.

Dále se objevily např. odpovědi:

„Pracuje pouze na dětském oddělení.“

„Herní specialista pracuje v ambulanci, nemocnici, školce.“

„Domnívám se, že herní specialista pracuje ve Středisku volného času.“

„Herní specialista chodí do nemocnic, domácností a dětských domovů.“

*„Herní specialista pracuje na dětském oddělení a všude, kde se pořádají
volnočasové aktivity.“*

*„Může působit na dětských táborech, seznamovacích pobytech škol a na
soustředěních.“*

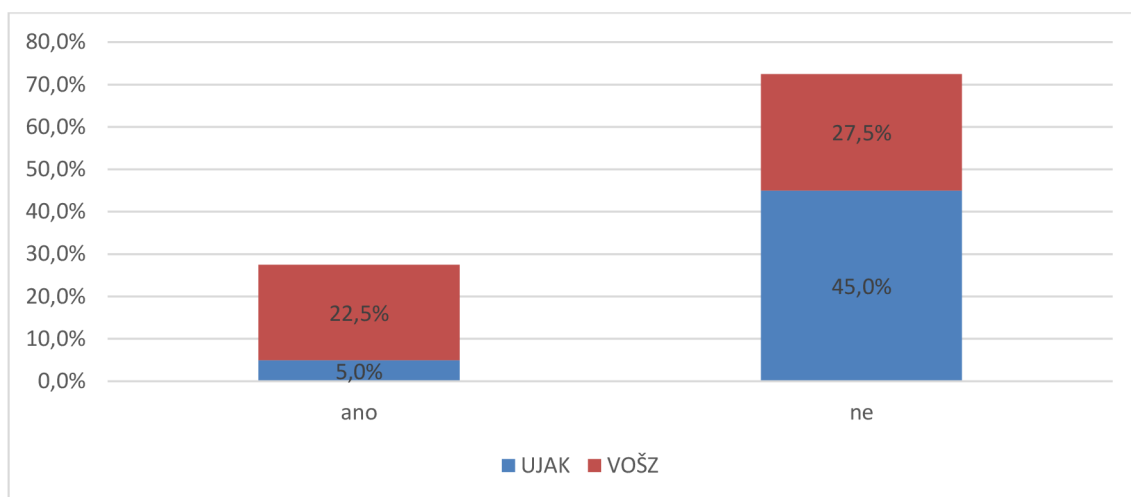
Otázka č. 13: Víte, jakou kvalifikaci (studium) má herní specialista? Pokud ano, uveďte.

Tabulka 13: Znalost kvalifikace herního specialisty

Škola	N = 40	Počet odpovědí	Převáděno na %
UJAK	Ano	2	5 %
	Ne	18	45 %
VOŠZ	Ano	9	22,5 %
	Ne	11	27,5 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 13: Znalost kvalifikace herního specialisty

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Z Tabulky 13 a Grafu 13 lze vyčíst, že pouze 2 respondenti (tj. 5 % všech respondentů) z UJAK a 9 respondentů z VOŠZ (tj. 22,5 % všech respondentů) se domnívá, že vědí, jakou kvalifikaci (studium) má herní specialista. Odpovědi respondentů z obou škol, ale většinou byly neúplné, někdy nesprávné. Například uváděli, že herní specialista má vystudovanou vysokou školu, kurz, bakalářské studium, střední školu, studium celoživotního vzdělávání. Dalších 18 respondentů z UJAK (tj. 45 % všech respondentů) a 11 respondentů z VOŠZ (tj. 27,5 % všech respondentů) neví, jakou kvalifikaci (studium) má herní specialista (viz Tabulka 13, Graf 13).

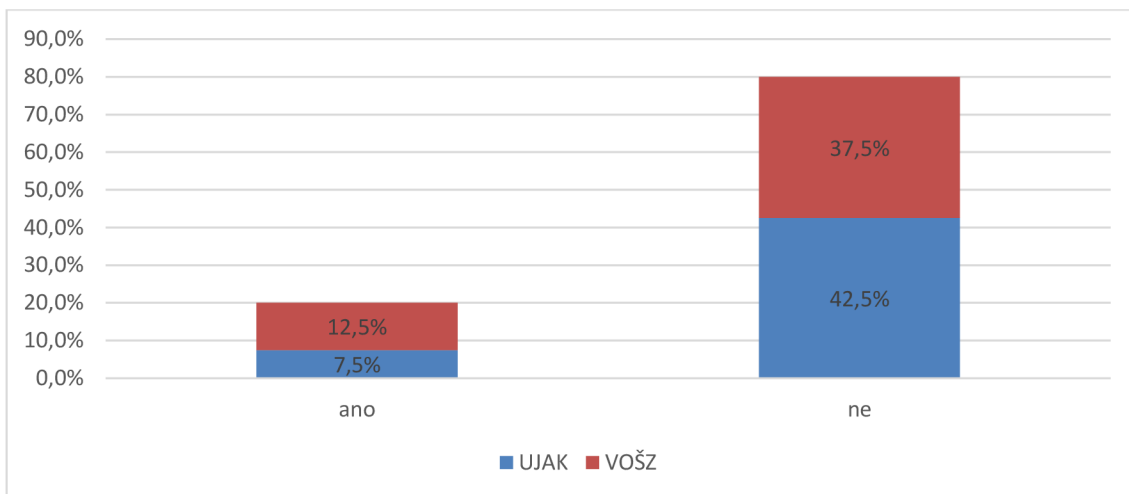
Otázka č. 14: Setkal/a jste se s prací herního specialisty v praxi? Pokud ano, stručně uveďte, jaké poznatky vám to přineslo.

Tabulka 14: Setkání s prací herního specialisty

Škola	N = 40	Počet odpovědí	Převedeno na %
UJAK	Ano	3	7,5 %
	Ne	17	42,5 %
VOŠZ	Ano	5	12,5 %
	Ne	15	37,5 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 14: Setkání s prací herního specialisty

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Tři respondenti z UJAK (tj. 7,5 % všech respondentů) a pět respondentů z VOŠZ (tj. 12,5 % všech respondentů) uvedlo, že se s prací herního specialisty v praxi již setkali. Dalších 17 respondentů z UJAK (tj. 42,5 % všech respondentů) a 15 respondentů z VOŠZ (tj. 37,5 % všech respondentů) odpovědělo, že se v praxi s herním specialistou nesetkali. (viz. Tabulka 14, Graf 14).

Respondenti, kteří tuto otázku doplnili sdělením, jaké poznatky jim setkání s herním specialistou přineslo, uváděli např.:

„Setkala jsem se s herní specialistkou, když byla dcerka v nemocnici a já s ní. Herní specialistka byla milá paní, její přítomnost nám velmi pomohla.“

„Dříve jsem vůbec netušila, že tato práce existuje. Dcera mně vyprávěla, že ve školce byla nějaká paní a ukazovala dětem, co se dělá v nemocnici. Říkala, že si hráli na

nemocné děti a doktory. Moc se jí to líbilo. Paní učitelka z mateřské školy nám pak sdělila, že ve školce byla herní specialista z nemocnice. “

„Poprvé jsem se o této profesi dozvěděla, když jsem byla se synem v nemocnici. Herní specialista nás přivítala na oddělení, všechno nám ukázala a syn s ní byl hned kamarád. Nakonec jsem se přesvědčila, že hospitalizaci syn zvládne i beze mě a já jsem za ním jen každý den na několik hodin docházela. Herní specialista mě po mém příchodu na oddělení vždy o všem informovala jako první. “

„Výborná služba pro malé děti a rodiče v nemocnici. “

„Z herní specialisty jsme s dětmi byli nadšení. Byla skvělá. “

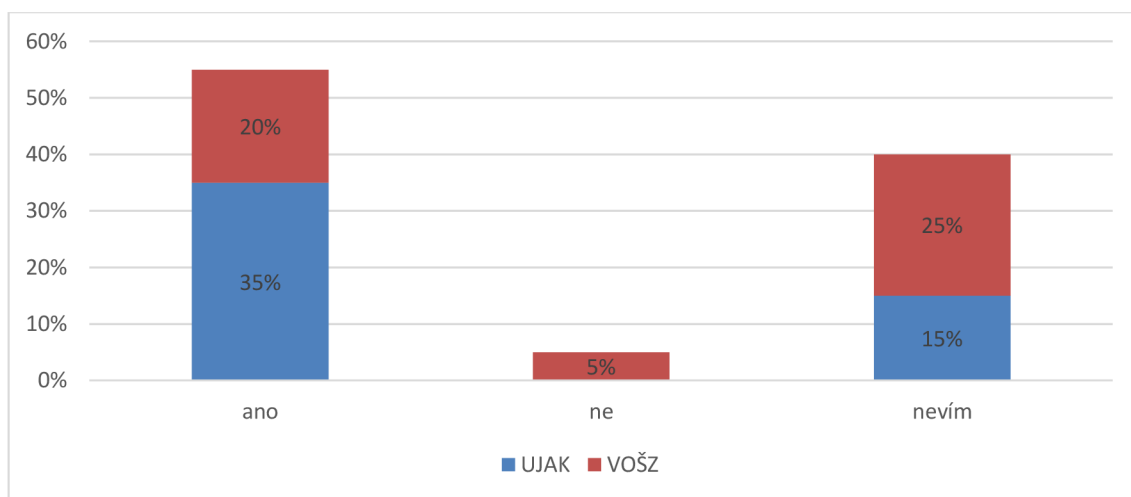
Otázka: č. 15: Myslíte si, že by se v nemocniční praxi měla více využívat profese speciálního pedagoga (učitele)?

Tabulka 15: Potřeba speciálního pedagoga v nemocnici

Škola	N = 40	Počet odpovědí	Převedeno na %
UJAK	Ano	14	35 %
	Ne	0	0 %
	Nevím	6	15 %
VOŠZ	Ano	8	20 %
	Ne	2	5 %
	Nevím	10	25 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 15: Potřeba speciálního pedagoga v nemocnici

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Na otázku, zda by se měla v nemocnici více využívat profese speciálního pedagoga (učitele), odpovědělo ano 14 respondentů z UJAK (tj. 35 % všech respondentů) a 8 respondentů z VOŠZ (tj. 20 % všech respondentů). Dalších 6 respondentů z UJAK (tj. 15 % všech respondentů) a 10 respondentů z VOŠZ (tj. 25 % všech respondentů) neví, jestli by se tato profese měla v nemocničním prostředí využívat více. Pouze 2 respondenti z VOŠZ (tj. 5 % všech respondentů) odpověděli ne (viz Tabulka 15, Graf 15).

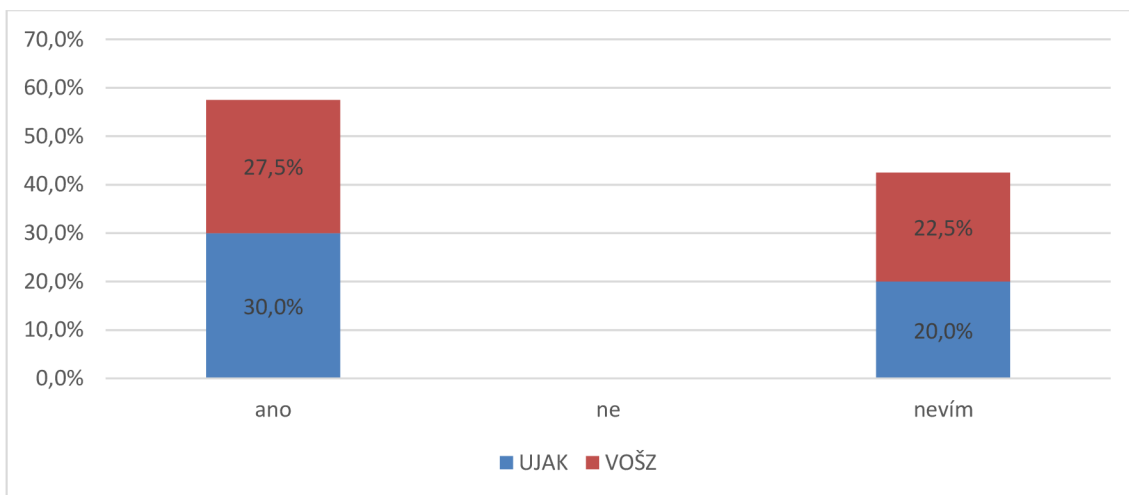
Otázka č. 16: Myslíte si, že by se profese herního specialisty měla v nemocniční praxi více využívat?

Tabulka 16: Potřeba herního specialisty v nemocnici

Škola	N = 40	Počet odpovědí	Převedeno na %
UJAK	Ano	12	30 %
	Ne	0	0 %
	Nevím	8	20 %
VOŠZ	Ano	11	27,5 %
	Ne	0	0 %
	Nevím	9	22,5 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 16: Potřeba herního specialisty v nemocnici

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Celkem 12 respondentů z UJAK (tj. 30 % všech respondentů) a 11 respondentů z VOŠZ (tj. 27,5 %) si myslí, že by se profese herního specialisty měla v nemocniční praxi více využívat. Zbýlých 8 respondentů (tj. 20 % všech respondentů) z UJAK a 9 respondentů (tj. 22,5 % všech respondentů) z VOŠZ uvedlo, že neví (viz Tabulka 16, Graf 16).

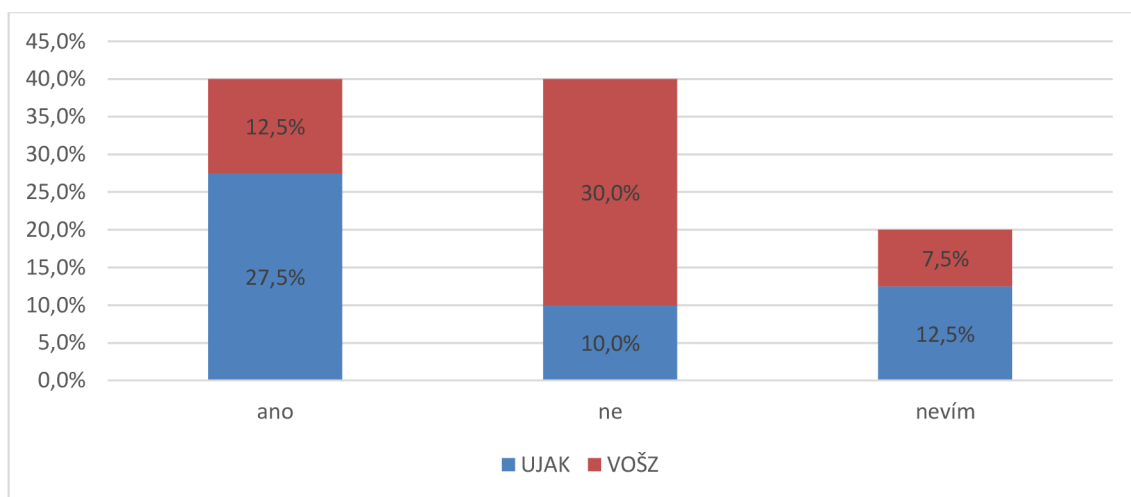
Otázka č. 17: Líbilo by se vám pracovat jako speciální pedagog (učitel) v nemocnici?

Tabulka 17: Chtěl/a bych pracovat jako speciální pedagog

Škola	N = 40	Počet odpovědí	Převáděno na %
UJAK	Ano	11	27,5 %
	Ne	4	10 %
	Možná	5	12,5 %
VOŠZ	Ano	5	12,5 %
	Ne	12	30 %
	Možná	3	7,5 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 17: Chtěl/a bych pracovat jako speciální pedagog

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Na otázku, zda by se respondentům líbilo pracovat na pozici speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici, odpovědělo kladně 11 respondentů z UJAK (tj. 27,5 % všech respondentů) a 5 respondentů z VOŠZ (tj. 12,5 % všech respondentů). Další 4 respondenti z UJAK (tj. 10 % všech respondentů) a 12 respondentů z VOŠZ (tj. 30 % všech respondentů) se domnívá, že ne. Zbytek respondentů, tedy 5 respondentů z UJAK (tj. 12,5 % všech respondentů) a 3 respondenti z VOŠZ (tj. 7,5 % všech respondentů) uvedli u této otázky možná (viz Tabulka 17, Graf 17).

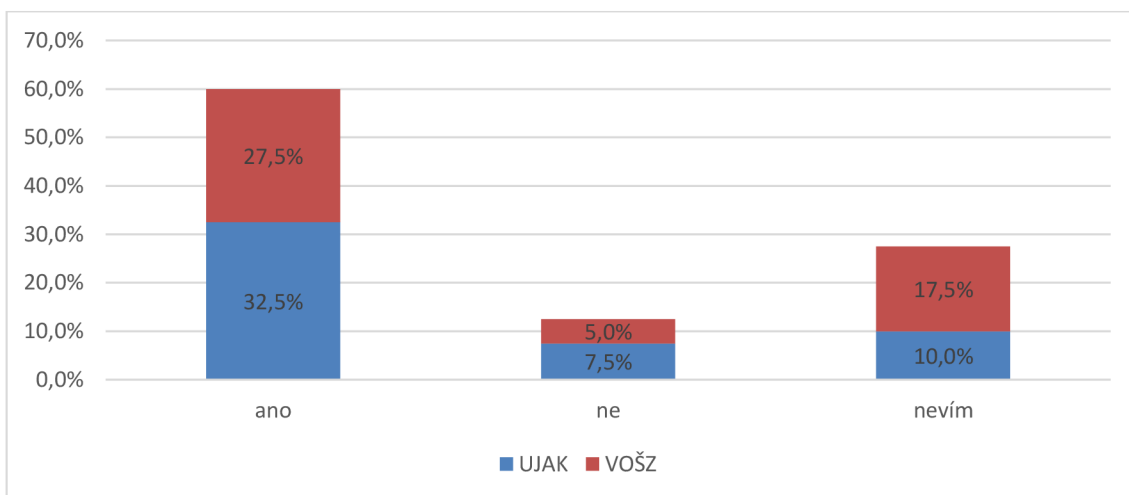
Otázka č. 18: Líbilo by se vám pracovat jako herní specialista v nemocnici?

Tabulka 18: Chtěl/a bych pracovat jako herní specialista

Škola	N = 40	Počet odpovědí	Převáděno na %
UJAK	Ano	13	32,5 %
	Ne	3	7,5 %
	Možná	4	10 %
VOŠZ	Ano	11	27,5 %
	Ne	2	5 %
	Možná	7	17,5 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 18: Chtěl/a bych pracovat jako herní specialista

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Podle Tabulky 18 a Grafu 18 uvedlo 13 respondentů z UJAK (tj. 32,5 % všech respondentů) a 11 respondentů z VOŠZ (tj. 27,5 % všech respondentů), že by se jim líbilo pracovat na pozici herního specialisty. Další 3 respondenti z UJAK (tj. 7,5 % všech respondentů) a 2 respondenti z VOŠZ (tj. 5 % všech respondentů) by na pozici herního specialisty pracovat nechtěli. Variantu, že by mohli pracovat ve funkci herního specialisty, připustili 4 respondenti z UJAK (tj. 10 % všech respondentů) a 7 respondentů z VOŠZ (tj. 17,5 % všech respondentů).

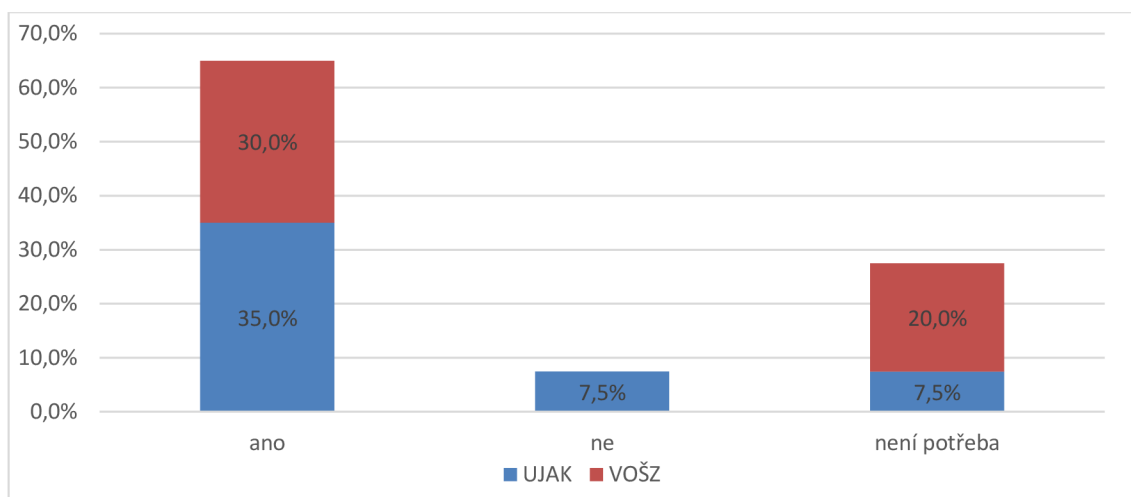
Otázka č. 19: Chtěla byste se o práci speciálního pedagoga v nemocnici dozvědět více?

Tabulka 19: Chci vědět více o speciálním pedagogovi v nemocnici

Škola	N = 40	Počet odpovědí	Převáděno na %
UJAK	Ano	14	35 %
	Ne	3	7,5 %
	není potřeba	3	7,5 %
VOŠZ	Ano	12	30 %
	Ne	0	0 %
	není potřeba	8	20 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 19: Chci vědět více o speciálním pedagogovi v nemocnici

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Na otázku, zda by se chtěli o práci speciálního pedagoga v nemocnici dozvědět více, odpovědělo ano 14 respondentů UJAK (tj. 35 % všech respondentů), 3 respondenti UJAK odpověděli ne (tj. 7,5 % všech respondentů). Další 3 respondenti z UJAK soudí, že se více dozvědět nepotřebují (tj. rovněž 7,5 % všech respondentů). Z respondentů VOŠZ by se chtělo o práci speciálního pedagoga v nemocnici dozvědět více 12 dotazovaných (tj. 30 % všech respondentů) a 8 respondentů VOŠZ soudí, že se více dozvědět nepotřebují (tj. 20 % všech respondentů), viz Tabulka 19, Graf 19.

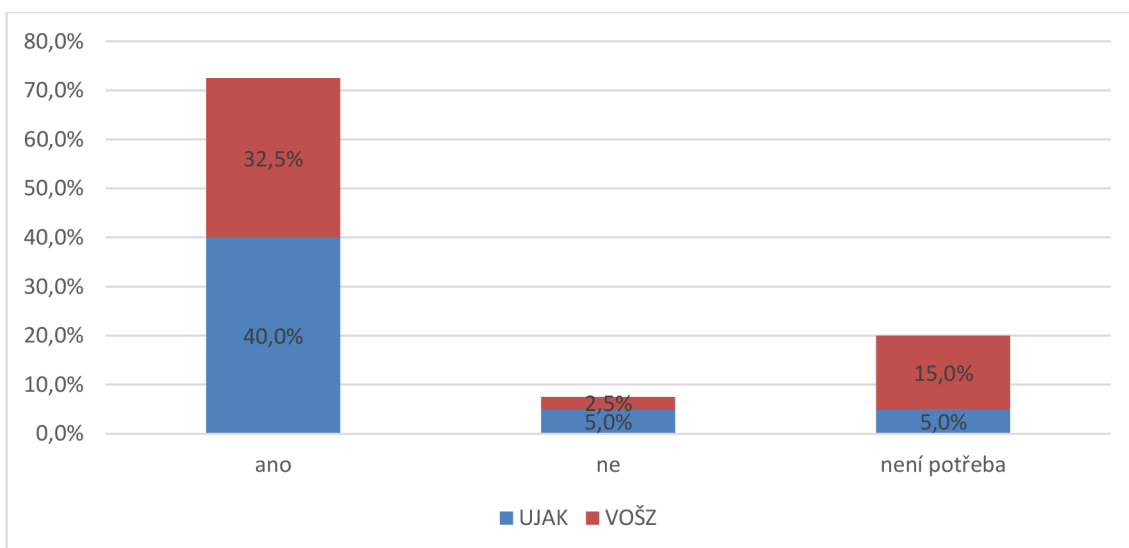
Otázka č. 20: Chtěla byste se o práci herního specialisty v nemocnici dozvědět více?

Tabulka 20: Chci vědět více o herním specialistovi v nemocnici

Škola	N = 40	Počet odpovědí	Převedeno na %
UJAK	Ano	16	40 %
	Ne	2	5 %
	není potřeba	2	5 %
VOŠZ	Ano	13	32,5 %
	Ne	1	2,5 %
	není potřeba	6	15 %

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Graf 20: Chci vědět více o herním specialistovi v nemocnici

Zdroj: Autorka práce, 2022 (vlastní šetření)

Podle Tabulky 20 a Grafu 20 odpovědělo na otázku, zda by se chtěli dozvědět více o práci herního specialisty, 16 respondentů UJAK ano (tj. 40 % všech respondentů), 2 respondenti UJAK odpověděli ne (tj. 5 % respondentů). Další 2 respondenti UJAK soudí, že se více dozvědět nepotřebují (tj. rovněž 5 % všech respondentů). Z respondentů VOŠZ by se chtělo o práci herního specialisty v nemocnici dozvědět více 13 respondentů (tj. 32,5 % všech respondentů), 1 respondent odpověděl ne (tj. 2,5 % respondentů) a 6 respondentů VOŠZ odpovědělo, že se o práci herního specialisty v nemocnici více dozvědět nepotřebují (tj. 15 % všech respondentů).

5.1 Shrnutí

5.1.1 Analýza hypotéz

H1: Více než 50 % studentů pedagogického oboru má dostatečné povědomí o působení speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici.

Celkově odpovědi studentů pedagogického oboru poukázaly na jasnou představu a dobré povědomí studentů o náplni práce speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici. Odpovědi respondentů z Univerzity Jana Amose Komenského v Praze z oboru Speciální pedagogika – vychovatelství byly výstižné, správné a často velmi obsáhlé.

Na otázku, zda se setkali s prací speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici v rámci svého pobytu, nebo praxe v nemocnici, odpovědělo 12 respondentů (tj. 60 %) z UJAK, že se s touto prací setkali. Dalších 8 respondentů (tj. 40 %) z téže školy odpovědělo, že se s prací speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici nesetkali.

Na otázku, zda znají náplň práce speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici, odpovědělo 18 respondentů z UJAK ano (tj. 90 % všech respondentů z UJAK). Pouze 2 respondenti z UJAK (tj. 10 % všech respondentů z UJAK) odpověděli, že náplň práce speciálního pedagoga v nemocnici neznají. K této otázce se podrobněji vyjádřilo 16 respondentů z UJAK (tj. 80 % všech respondentů z UJAK). Jejich odpovědi správně charakterizovaly, co je náplní práce speciálního pedagoga v nemocnici.

Z výše uvedeného lze konstatovat, že se **hypotéza č. 1 potvrdila.**

H2: Více než 50 % studentů zdravotnického oboru má dostatečné povědomí o působení speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici.

Celkově odpovědi studentů zdravotnického oboru ukázaly, že studenti mají představu a povědomí o působení speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici. Respondenty zdravotnického oboru zastupovali studenti z Vyšší odborné školy zdravotnické ve Zlíně. Jednalo se o studenty oboru Diplomovaná všeobecná sestra a Diplomovaná dětská sestra. Jejich odpovědi nebyly tak obsáhlé a přesné jako u studentů pedagogického oboru, nicméně potvrzovaly, že i oni mají povědomí o práci speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici.

V průběhu výzkumného šetření všech 20 studentů z VOŠZ odpovědělo (tj. 100 % všech respondentů z VOŠZ), že se s prací speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici v rámci pobytu, nebo praxe v nemocnici setkali.

Na VOŠZ zná náplň práce speciálního pedagoga v nemocnici 16 respondentů (tj. 80 % respondentů z VOŠZ). Čtyři respondenti z VOŠZ (tj. 20 % všech respondentů z VOŠZ) uvedli, že náplň práce speciálního pedagoga v nemocnici neznají. Celkem 12 respondentů z VOŠZ (tj. 60 % všech respondentů z VOŠZ) dokázalo stručně popsat náplň práce speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici.

Hypotéza č. 2 se tedy rovněž potvrdila.

H3: Více než 50 % studentů pedagogického oboru má dostatečné povědomí o působení herního specialisty v nemocnici.

Studenti pedagogického oboru Speciální pedagogika – vychovatelství z UJAK věděli, kdo je herní specialista ve 13 případech (tj. 65 % všech respondentů z UJAK). V 7 případech (tj. 35 % všech respondentů z UJAK) uvedli, že neví, kdo je herní specialista. Všech 13 respondentů z UJAK uvedlo i krátkou odpověď. Odpovědi všech respondentů se daly považovat za správné. Povětšinou však byly neúplné, a i když náplň práce herního specialisty popisovaly pouze částečně, potvrdily, že i studenti UJAK mají povědomí o působení herního specialisty v nemocnici.

Hypotéza č. 3 se tedy potvrdila.

H4: Více než 50 % studentů zdravotnického oboru má dostatečné povědomí o působení herního specialisty v nemocnici.

Studenti VOŠZ zdravotnických oborů Diplomovaná všeobecná sestra a Diplomovaná dětská sestra v 11 případech věděli (tj. 55 % všech respondentů z VOŠZ), kdo je herní specialista a 9 respondentů (tj. 45 % všech respondentů z VOŠZ) uvedlo, že neví, kdo je herní specialista. Odpovědi všech 11 respondentů z VOŠZ byly velmi stručné a do určité míry i nepřesné. Přesto je lze vyhodnotit jako potvrzení hypotézy, že více než 50 % studentů zdravotnického oboru má dostatečné povědomí o působení herního specialisty v nemocnici.

Hypotéza č. 4 byla potvrzena.

5.1.2 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření

Do výzkumu se zapojilo celkem 40 respondentů zdravotnických a pedagogických oborů. Pedagogický obor zastupovalo 20 respondentů z Univerzity Jana Amose Komenského v Praze (tj. 50 % všech respondentů) a zdravotnický obor zastupovalo rovněž 20 respondentů z Vyšší odborné školy zdravotnické ve Zlíně (tj. 50 % všech respondentů). Respondenti z Univerzity Jana Amose Komenského byli studenti oboru Speciální pedagogika – vychovatelství. Respondenti Vyšší odborné školy zdravotnické byli studenti oboru Diplomovaná všeobecná sestra a Diplomovaná dětská sestra. Respondentů z oboru Diplomovaná všeobecná sestra bylo 11 (tj. 27,5 % všech respondentů) a respondentů z oboru Diplomovaná dětská sestra bylo 9 (tj. 22,5 % všech respondentů). Všichni zúčastnění respondenti z obou škol navštěvovali třetí závěrečný ročník studia.

Autorka bakalářské práce záměrně zvolila pro dotazníkové šetření stejný počet respondentů z obou škol, aby mohlo dojít k přiměřenému porovnání zjištěných výsledků. Celkem se dotazníkového šetření zúčastnilo 38 žen (tj. 95 % všech respondentů) a 2 muži (tj. 5 % všech respondentů). Věkové rozmezí respondentů bylo 22 až 54 let. Nejvíce respondentů bylo ve věku 22 let (42,5 % všech respondentů).

Na otázku, zda byli respondenti někdy v rámci studia na praxi na dětském oddělení nemocnice, odpovědělo celkem 23 respondentů ano (tj. 57,5 % všech respondentů) a 17 respondentů odpovědělo ne (tj. 42,5 % všech respondentů). Všichni respondenti z VOŠZ odpověděli na tuto otázku ano. Oproti tomu respondenti z UJAK odpověděli pouze ve 3 případech (tj. 7,5 % všech respondentů) ano na otázku, zda byli někdy v rámci studia na praxi na dětském oddělení nemocnice. Nízký počet kladných odpovědí na tuto otázku se dal předpokládat, a to vzhledem k tomu, že respondenti z UJAK nemají k nemocničnímu oddělení vzhledem k povaze jejich profese tak blízký vztah jako studenti VOŠZ.

Otázka, která se týkala poznatků z pobytu na dětském oddělení nemocnice, byla zodpovězena obdobně, a to tak, že všichni respondenti z VOŠZ (tj. 50 % všech respondentů) opět odpověděli ano. Blíže získané poznatky v této otázce nespecifikovali. Celkově odpovědělo ano 34 respondentů (tj. 85 % všech respondentů) a ne odpověděli

v 6 případech (tj. 15 % všech respondentů). Převážná část zkušeností u respondentů UJAK vycházela ze zkušenosti doprovázejícího rodiče.

U otázky zaměřené na náplň práce speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici, odpovědělo celkem 34 respondentů (tj. 85 % všech respondentů), že znají náplň jeho práce. Dalších 6 respondentů (tj. 15 % všech respondentů) neznalo náplň práce speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici. Celkem 28 respondentů (tj. 70 % všech respondentů) z obou škol své odpovědi doplnilo stručným, nebo podrobnějším popisem náplně práce speciálního pedagoga v nemocnici. Velmi přesně, správně a výstižně definovali své odpovědi převážně respondenti z Univerzity Jana Amose Komenského v Praze, nicméně i odpovědi respondentů z Vyšší odborné školy zdravotnické ve Zlíně byly většinou formulovány také uspokojivě a správně. Tato část výzkumného šetření vypovídala více ve prospěch respondentů z UJAK Praha, což se vzhledem k charakteru jejich studií dalo očekávat.

Na otázku, která měla zjistit, zda se respondenti setkali s prací speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici, odpovědělo celkem 32 respondentů ano (tj. 80 % všech respondentů) a zbylých 20 % všech respondentů odpovědělo ne (tj. 8 respondentů). Vysoký počet respondentů, kteří se v rámci pobytu nebo praxe v nemocnici setkali s působením speciálního pedagoga, byl dán převažujícím počtem respondentů z VOŠZ, kdy všichni uvedli, že se v nemocnici se speciálním pedagogem setkali. Důvodem je skutečnost, že v Krajské nemocnici Tomáše Bati ve Zlíně pracují na dětském oddělení dvě učitelky (speciální pedagožky).

K otázce, jejímž cílem bylo zjistit, zda respondenti vědí, kdo je herní specialista, uvedlo celkem 24 respondentů z UJAK a VOŠZ ano (tj. 60 % všech respondentů). Ostatních 16 respondentů (tj. 40 % všech respondentů) nevědělo, kdo je herní specialista. U respondentů z VOŠZ ovlivnila jejich odpovědi skutečnost, že v Krajské nemocnici Tomáše Bati ve Zlíně, kam chodí na praxi, dosud nepracuje herní specialista. Herní terapie je v této nemocnici řešena pouze částečně, a to formou hry a návštěvami Zdravotních klaunů převážně z řad studentů vysokých škol. Odpovědi proto nebyly u respondentů z VOŠZ shodné. Autorka bakalářské práce se domnívá, že někteří respondenti z UJAK mají své zkušenosti s herním specialistou zejména kvůli místu bydliště, kdy zejména v Praze a v lokalitách větších měst je herní specialista běžnou

součástí dětských oddělení nemocnic. Pokud se s herním specialistou neseťkali přímo v praxi, znají jeho práci z vyprávění obyvatel jejich bydliště.

Náplň práce herního specialisty zná celkem 23 respondentů z UJAK a VOŠZ (tj. 57,5 % všech respondentů). Oproti tomu celkem 17 respondentů (tj. 42,5 % všech respondentů) uvedlo, že náplň práce herního specialisty neznají.

Na otázku, kde může pracovat herní specialista, odpovědělo celkem 24 respondentů z UJAK a VOŠZ (tj. 60 % všech respondentů), že neví, kde může pracovat. Dalších celkem 16 respondentů (tj. 40 % všech respondentů) uvedlo, že ví, kde může pracovat a 8 z nich odpověď doplnilo informací, ne vždy správnou, o místu pracoviště herního specialisty.

Celkem 29 respondentů z UJAK a VOŠZ (tj. 72,5 % všech respondentů) uvedlo, že neví, jakou kvalifikaci má herní specialista a 11 respondentů (tj. 27,5 % všech respondentů) se domnívalo, že vědí, jakou kvalifikaci má herní specialista. Z odpovědí však vyplynulo, že zcela správnou odpověď neznají. Pouze 3 respondenti z 11 (tj. 7,5 % všech respondentů z UJAK a VOŠZ), kteří se domnívali, že vědí, jakou kvalifikaci má herní specialista, uvedli správně, že herní specialista musí mít minimálně středoškolské vzdělání, a poté musí absolvovat akreditovaný kurz. Správnou odpověď uvedl 1 respondent z UJAK a 2 respondenti z VOŠZ. Jeden respondent doplnil, že nejčastěji se studium realizuje formou třísemestrálního studia.

V praxi se s prací herního specialisty setkalo celkem 8 respondentů (tj. 20 % všech respondentů) z UJAK a VOŠZ. Dalších 32 respondentů (tj. 80 % všech respondentů) uvedlo, že se s prací herního specialisty v praxi nikdy neseťkalo. Všichni respondenti, kteří vyjádřili, že získali v praxi zkušenosti s herním specialistou, práci herního specialisty oceňovali.

55 % všech respondentů (tj. celkem 22 respondentů) z obou škol si myslí, že by se v nemocniční praxi měla profese speciálního pedagoga více využívat. Odpověď nevím, uvedlo 16 respondentů (tj. 40 % všech respondentů) a pouze 2 respondenti (tj. 5 % všech respondentů) se domnívají, že profesi speciálního pedagoga není potřeba v nemocnici více využívat.

57,5 % všech respondentů (tj. celkem 23 respondentů) z obou škol si myslí, že by se v nemocniční praxi měla více využívat profese herního specialisty. Odpověď nevím,

uvedlo 17 respondentů (tj. 42,5 % všech respondentů). Všichni respondenti si myslí, že by se profese herního specialisty měla více využívat.

Celkem 16 respondentů z UJAK a VOŠZ (tj. 40 % všech respondentů) uvedlo, že by se jim líbilo pracovat jako speciální pedagog (učitel) v nemocnici. Dalších 16 respondentů (tj. rovněž 40 % všech respondentů) by jako speciální pedagog (učitel) v nemocnici pracovat nechtělo a 8 respondentů (tj. 20 % všech respondentů) by o této možnosti uvažovalo.

Celkem 24 respondentů z UJAK a VOŠZ (tj. 60 % všech respondentů) odpovědělo, že by chtěli pracovat jako herní specialista v nemocnici. Herního specialistu v nemocnici by nechtělo dělat 5 respondentů (tj. 12,5 % všech respondentů) a dalších 11 respondentů (tj. 27,5 % všech respondentů) by tuto možnost zvažilo.

Většina respondentů z obou škol, tedy celkem 26 respondentů (tj. 65 % všech respondentů) uvedlo, že by chtěli o práci speciálního pedagoga v nemocnici získat více informací. Pouze 3 respondenti (tj. 7,5 % všech respondentů) neměli o další informace zájem a 11 respondentů (tj. 27,5 % všech respondentů) uvedlo, že nepovažují za potřebné se o práci speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici dozvědět více.

Zároveň většina respondentů tohoto dotazníkového výzkumného šetření uvedla, že by chtěli získat více informací také o práci herního specialisty v nemocnici. Toto přání vyjádřilo svým ano celkem 29 respondentů z UJAK a VOŠZ (tj. 72,5 % všech respondentů). Odpověď ne uvedli pouze 3 respondenti (tj. 7,5 % všech respondentů) a 8 respondentů (tj. 20 % všech respondentů) si myslí, že není potřeba se o práci herního specialisty dozvědět více.

5.2 Doporučení

Vzhledem k výsledkům výzkumného dotazníkového šetření autorka bakalářské práce doporučila věnovat větší pozornost osvětě týkající se profesí herního specialisty a speciálního pedagoga v nemocnici. I když drtivá většina respondentů zdravotnického a pedagogického oboru má o těchto profesích povědomí, informace, jimiž disponují, nejsou celistvé a úplné. Našli se však i studenti, kteří uvedli, že neví, kdo je herní specialista a speciální pedagog v nemocnici. Proto by bylo žádoucí poskytnout laické i odborné veřejnosti o těchto profesích a zejména o profesi herního specialisty více

informací. V současnosti jsou o funkci herního specialisty více informovány děti ze škol a školek, a to prostřednictvím naučných programů, které jsou v nich realizovány. Paradoxně jsou tak rodiče o těchto profesích informováni především od svých vlastních dětí. Účelné by směrem k lepší osvětě mohlo být rozmístění letáků s kontakty a informacemi o herních specialistech do pediatrických a jiných ambulancí, kde se děti vyšetřují a kam je doprovázejí jejich rodiče. V čekárně by tak mohli rodiče dlouhý čas čekání využít k tomu, aby se o profesi herního specialisty dozvěděli více. I na všech školách, které vzdělávají studenty pro výkon práce ve zdravotnickém, pedagogickém a sociálním sektoru, by se mohlo více prostoru věnovat osvětě týkající se náplně a významu práce herních specialistů a speciálních pedagogů na dětských odděleních nemocnic. Absolventi všech těchto oborů by se měli rovněž dozvědět o možnostech, jak lze získat kvalifikaci v těchto profesích.

ZÁVĚR

Hlavním cílem bakalářské práce bylo přiblížit profese speciálního pedagoga a herního specialisty v nemocnici v celé jejich šíři a významu. Obě profese zásadním způsobem ovlivňují psychiku dětských pacientů a tím pozitivně ovlivňují průběh a výsledky léčby i návrat dětí do běžného života. A právě tyto skutečnosti jsou v práci akcentovány. Dílčími cíli bylo popsat kompetence a specifika náplně práce obou profesí, představit vzdělání nejen speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici, ale také nové možnosti vzdělávání herního specialisty. Dalším z dílčích cílů bylo zdůraznit důležitost dodržování práv a potřeb hospitalizovaných dětí.

Bakalářská práce se skládá z části teoretické a praktické. Teoretická část je uvedena celkovým vhladem do problematiky hospitalizovaného dítěte na dětském oddělení nemocnice. Vymezuje základní práva a potřeby hospitalizovaného dítěte na základě Evropské asociace na podporu dětí v nemocnici. V první kapitole představuje nejdůležitější myšlenky ochrany hospitalizovaných dětí, které jsou zakotveny v 10 článcích „Charty práv hospitalizovaných dětí“. Další kapitola teoretické části popisuje, jak by měl vypadat ideální tým profesionálních pracovníků na dětském oddělení nemocnice. Ve dvou následujících kapitolách je věnována pozornost profesím speciálního pedagoga (učitele) a herního specialisty v nemocnici. V těchto kapitolách autorka bakalářské práce porovnávala působení, náplň práce, kompetence a vzdělání těchto dvou profesí. Záměrem autorky bylo upozornit, že potřeby a práva hospitalizovaných dětí by měli naplnit svou prací nejen zdravotníci a speciální pedagogové (učitelé), ale také herní specialisté. Důraz kladla především na nutnost spolupráce všech zúčastněných aktérů, tedy všech, kteří se podílejí na péči o dítě v nemocnici a kapitole o spolupráci je věnována závěrečná teoretická část.

Praktická část bakalářské práce byla řešena formou kvantitativní, metodou výzkumného dotazníkového šetření. Je rozdělena na část metodologickou a na vlastní šetření. V metodologické části je vymezen cíl výzkumného šetření a stanoveny hypotézy, metodologie výzkumného šetření, výzkumný soubor, oblast a harmonogram šetření. Vlastní šetření obsahuje shrnutí a doporučení pro praxi.

Hlavním cílem praktické části bylo zjištění míry povědomí studentů pedagogického a zdravotnického zaměření o působení speciálních pedagogů a herních specialistů na dětských odděleních nemocnic.

Autorka rovněž vymezila dílčí cíle praktické části. Jedním z dílčích cílů praktické části bylo zjistit, zda studenti mají nějaké poznatky z pobytu na dětském oddělení. Ukázalo se, že pouze 14 z dotazovaných studentů pedagogického oboru z UJAK určité poznatky z dětského oddělení má, tj. pouze 35 % všech respondentů. Všichni studenti zdravotnických oborů (tedy 50 % všech respondentů) uvedli, že poznatky z pobytu na dětském oddělení mají, nikdo z nich však, jak autorka bakalářské práce očekávala, své poznatky blíže nespecifikoval. Domnívá se tedy, že svou otázku zřejmě nevhodně formulovala. Pro studenty zdravotnických oborů by ucelená odpověď, vzhledem k jejich dobré informovanosti o práci v nemocnici, byla zřejmě velmi obsáhlá, a proto od ní raději upustili.

Dalším dílčím cílem bylo dozvědět se, jestli se s profesí speciálních pedagogů a herních specialistů studenti setkali v reálném životě, nebo na praxi v rámci své přípravy na povolání. Z výzkumu vyplynulo, že celkem 32 studentů (tj. 80 % všech respondentů) se s prací speciálního pedagoga setkalo a dalších 8 studentů (tj. 20 % všech respondentů) uvedlo, že se s touto prací nesetkali. S prací herních specialistů se setkalo pouze 8 studentů (tj. 20 % všech respondentů) a 32 studentů (tj. 80 % všech respondentů) uvedlo, že se s prací herního specialisty v praxi nikdy nesetkalo. Z toho je patrné, že práce herních specialistů je na dětských odděleních nemocnic zastoupena málo.

Posledním dílčím cílem praktické části bylo zjistit, zda by se studenti chtěli o práci speciálního pedagoga a herního specialisty dozvědět více. 72,5 % všech studentů uvedlo, že by se o práci herního specialisty chtěli dozvědět více. Zájem dozvědět se více o práci speciálního pedagoga v nemocnici mělo jen 65 % všech studentů.

Na základě výše uvedených cílů šetření si autorka v praktické části stanovila výzkumné hypotézy, které se podařilo provedeným výzkumem potvrdit.

Výzkumná šetření a konečné výsledky byly zpracovány, zanalyzovány a vyhodnoceny. Autorka navrhla a zpracovala doporučení vyplývající z výsledků dotazníkového šetření. Svá doporučení uvedla v závěrečné kapitole praktické části.

V závěru autorka zhodnotila na základě výsledků výzkumného dotazníkového šetření celkovou situaci v nemocniční praxi. Přestože hlavní cíl i vedlejší cíle teoretické

a praktické části byly naplněny, stanovené hypotézy potvrzeny, autorka se domnívá, že je stále zapotřebí zvyšovat informovanost jak o práci speciálních pedagogů, tak zejména o práci herních specialistů v nemocnicích. Z výzkumných šetření rovněž vyplynulo, že profese speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici se již stala prací rutinní a potřebám dětí plně vyhovující. Naproti tomu profese herního specialisty, která je pro děti také důležitá, je v mnoha nemocnicích stále ještě opomíjena, nebo nedostatečně zastoupena. Není dosud ukotvena ani legislativně. Je však zcela zřejmé, že speciální pedagogové a herní specialisté v nemocnici mohou spolu se zdravotnickými profesemi tvořit spolupracující tým a společně se podílet na naplnění práv a potřeb hospitalizovaných dětí a jejich rodičů.

Pozitivním zjištěním je, že se funkce herního specialisty v některých nemocnicích již plně etablovala. Do budoucna se tedy nabízí vytvoření nového modelu studia oboru Speciální pedagog – herní specialista v bakalářském a návazném magisterském studiu (Valenta, 2008, s. 9).

Bakalářská práce může posloužit jako východisko pro praxi na dětských odděleních nemocnic a z pohledu využití je určena nejen studentům pedagogických a zdravotnických oborů, ale také rodičům a široké laické i odborné veřejnosti.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

Certifikát o absolvování certifikovaného kurzu Prvky herní práce v pediatrii, 2012. Č.j. 20552/2011/VZV.

FISCHER, S. a J. ŠKODA, 2008. *Speciální pedagogika: edukace a rozvoj osob se somatickým, psychickým a sociálním znevýhodněním*. Praha: Triton. ISBN 978-80-7387-014-0.

CHRÁSKA, M., 2016. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3.

JAKOBOVÁ, A., 2007. *Komplexní péče o děti s tělesným a kombinovaným postižením*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta. ISBN 978-80-7368-488-4.

KROUPOVÁ, K., 2016. *Slovník speciálně pedagogické terminologie: vybrané pojmy*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5264-8.

MARTINKOVÁ, V. a M. VALENTOVÁ, 2008. *Metodika výchovné péče u dětí: studijní opora pro studenty Ošetrovatelství kombinované formy studia*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. ISBN 978-80-7318-746-0.

MATĚJČEK, Z., 2001. *Psychologie nemocných a zdravotně postižených dětí*. 3. přeprac. vyd. Jinočany: H & H. ISBN 80-86022-92-7.

PLEVOVÁ, I. a R. SLOWIK, 2010. *Komunikace s dětským pacientem*. Praha: Grada. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-2968-8.

PLEVOVÁ, M., 1997. *Dítě v nemocnici*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-15.

- REICHEL, J., 2009. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-3006-6.51-9.
- RŮŽIČKOVÁ, V., 2018. *Speciální pedagog jako profese*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-5468-9.
- SLOWÍK, J., 2016. *Speciální pedagogika*. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-271-0095-8.
- VACUŠKOVÁ, M., 2009. *Vybrané kapitoly z ošetrovateľskej péče v pediatrii*. Brno: Národní centrum ošetrovateľství a nelékařských zdravotnických oborů. ISBN 978-80-7013-491-7.
- VALENTA, M. a P. HUMPOLÍČEK, 2017. *Hra v terapii*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1190-7.
- VALENTA, M., 2008. *Herní specialista v somatopedii*. 3. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-2137-7.
- VALENTA, M., 2014. *Přehled speciální pedagogiky: rámcové kompendium oboru*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0602-6.
- VALENTA, M., 2015. *Slovník speciální pedagogiky*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0937-9.
- VÍTKOVÁ, M., 2006. *Somatopedické aspekty*. 2., rozš. a přeprac. vyd. Brno: Paido. ISBN 80-7315-134-0.

Seznam použitých internetových zdrojů

- ČESKO. Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 2021-01-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-27>
- ČESKO. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

ČESKO. Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 2021-09-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563>

ČESKO. Zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činnosti souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 2021-10-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-96>

Děti v nemocnici: Charta EACH [online]. [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <http://detivnemocnici.cz/charter/>

FTN: Herní terapie [online]. [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.ftn.cz/herni-terapie-126/>

Specialista pro hru, komunikaci a doprovázení [online]. Stránky vzdělávacího programu pořádaného Nadačním fondem Klíček a SZŠ a VOŠZ v Plzni [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <http://www.playwork.cz/>

SZŠ a VOŠZ Zlín: Uchazeči o studium [online]. [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.szsclin.cz/uchazeci-o-studium>

UJAK [online]. [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.ujak.cz>

SEZNAM ZKRATEK

EACH	European Association for Children in Hospital
FTN	Fakultní Thomayerova nemocnice
MŠ	Mateřská škola
NAPHS	Národní asociace nemocničních herních specialistů
SZŠ a VOŠZ	Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická
ŠVP	Školní vzdělávací plán
UJAK	Univerzita Jana Amose Komenského
UP	Univerzita Palackého
VOŠZ	Vyšší odborná škola zdravotnická
ZŠ	Základní škola

SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

Seznam grafů

Graf 1: Genderové rozdělení.....	35
Graf 2: Věk respondentů.....	36
Graf 3: Škola studia	37
Graf 4: Obor studia	38
Graf 5: Ročník studia	39
Graf 6: Praxe na dětském oddělení	40
Graf 7: Poznatky z pobytu na dětském oddělení	41
Graf 8: Znalost náplně práce speciálního pedagoga v nemocnici	43
Graf 9: Setkání s prací speciálního pedagoga v nemocnici	45
Graf 10: Známe herního specialistu.....	46
Graf 11: Znalost náplně práce herního specialisty.....	48
Graf 12: Znalost pracoviště herního specialisty	49
Graf 13: Znalost kvalifikace herního specialisty	51
Graf 14: Setkání s prací herního specialisty	52
Graf 15: Potřeba speciálního pedagoga v nemocnici.....	54
Graf 16: Potřeba herního specialisty v nemocnici	55
Graf 17: Chtěl/a bych pracovat jako speciální pedagog	56
Graf 18: Chtěl/a bych pracovat jako herní specialista	57
Graf 19: Chci vědět více o speciálním pedagogovi v nemocnici	58
Graf 20: Chci vědět více o herním specialistovi v nemocnici	59

Seznam tabulek

Tabulka 1: Genderové rozdělení.....	35
Tabulka 2: Věk respondentů.....	36
Tabulka 3: Škola studia.....	37
Tabulka 4: Obor studia	38
Tabulka 5: Ročník studia	39
Tabulka 6: Praxe na dětském oddělení	40

Tabulka 7: Poznatky z pobytu na dětském oddělení.....	41
Tabulka 8: Znalost náplně práce speciálního pedagoga v nemocnici.....	43
Tabulka 9: Setkání s prací speciálního pedagoga v nemocnici	45
Tabulka 10: Znáám herního specialistu.....	46
Tabulka 11: Znalost náplně práce herního specialisty.....	48
Tabulka 12: Znalost pracoviště herního specialisty.....	49
Tabulka 13: Znalost kvalifikace herního specialisty	51
Tabulka 14: Setkání s prací herního specialisty.....	52
Tabulka 15: Potřeba speciálního pedagoga v nemocnici.....	54
Tabulka 16: Potřeba herního specialisty v nemocnici	55
Tabulka 17: Chtěl/a bych pracovat jako speciální pedagog	56
Tabulka 18: Chtěl/a bych pracovat jako herní specialista	57
Tabulka 19: Chci vědět více o speciálním pedagogovi v nemocnici.....	58
Tabulka 20: Chci vědět více o herním specialistovi v nemocnici	59

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Dotazník	I
Příloha B – Obrázková příloha	III

PŘÍLOHY

Příloha A – Dotazník

1. Jste žena / muž?

.....

2. Jaký je Váš věk?

.....

3. Jakou školu studujete?

UJAK / VOŠZ

4. Jaký obor studujete?

pedagogický /zdravotnický

5. Ve kterém ročníku studujete?

.....

6. Byl/a jste někdy v rámci studia na praxi na dětském oddělení nemocnice?

Ano / Ne

7. Máte nějaké poznatky z pobytu na dětském oddělení (i jako doprovázející rodič)? Pokud ano, sdělte jaké.

Ano / Ne

Sdělení

8. Víte, co je náplní práce speciálního pedagoga (učitele) v nemocnici? Pokud ano, stručně vyjádřete.

Ano / Ne

Sdělení

9. Setkal/a jste se s prací speciálního pedagoga (učitele) v rámci pobytu, nebo praxe v nemocnici?

Ano / Ne

10. Víte, kdo je herní specialista? Pokud ano, stručně vyjádřete.

Ano / Ne

Sdělení

11. Víte, co je náplní práce herního specialisty?

Ano / Ne

12. Víte, kde může pracovat herní specialista? Pokud ano, uveďte.

Ano / Ne

Sdělení

13. Víte, jakou kvalifikaci (studium) má herní specialista? Pokud ano, uveďte.

Ano / Ne

Sdělení

14. Setkal/a jste se s prací herního specialisty v praxi? Pokud ano, jaké poznatky vám to přineslo?

Ano / Ne

Sdělení

15. Myslíte si, že by se v nemocniční praxi měla více využívat profese speciálního pedagoga (učitele)?

Ano / Ne / Nevím

16. Myslíte si, že by se profese herního specialisty měla v nemocniční praxi více využívat?

Ano / Ne / Nevím

17. Líbilo by se vám pracovat jako speciální pedagog (učitel) v nemocnici?

Ano / Ne / Možná

18. Líbilo by se vám pracovat jako herní specialista v nemocnici?

Ano / Ne / Možná

19. Chtěl/a byste se o práci speciálního pedagoga v nemocnici dozvědět více?

Ano / Ne / Není potřeba

20. Chtěl/a byste se o práci herního specialisty v nemocnici dozvědět více?

Ano / Ne / Není potřeba

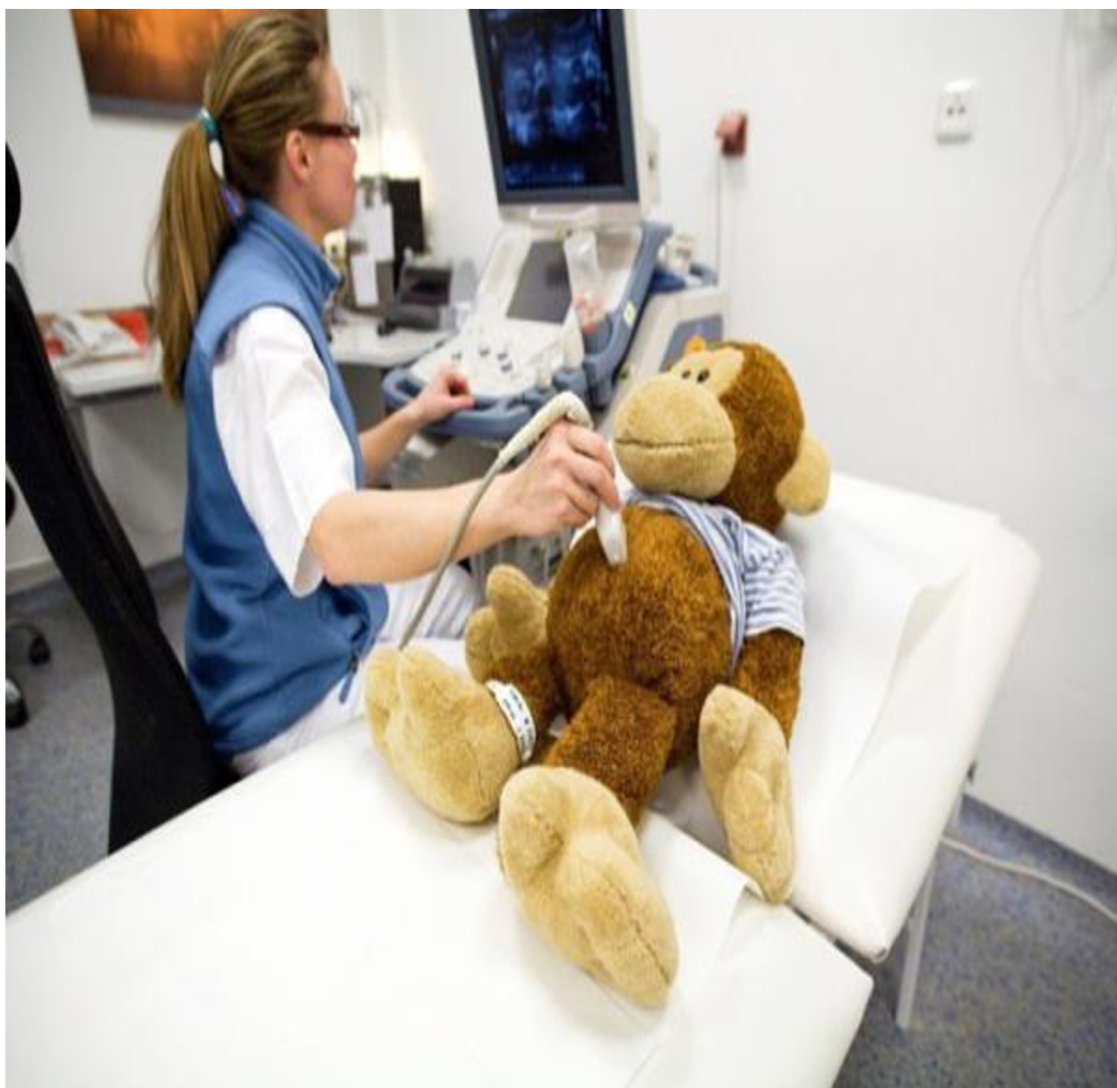
Příloha B – Obrázková příloha

Seznámení dítěte s nemocí

Zdroj: FTN, online, cit. 2021-11-11

Seznámení dítěte s vyšetřením – lékař demonstruje na plyšové hračce
ultrazvukové vyšetření

Zdroj: FTN, online, cit. 2021-11-11

Seznámení dítěte s operací

Zdroj: FTN, online, cit. 2021-11-11

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Marcela Gazdošová

Obor: Speciální pedagogika – vychovatelství

Forma studia: kombinovaná

Název práce: Vzdělání a působení speciálního pedagoga a herního specialisty na dětském oddělení nemocnice

Rok: 2022

Počet stran textu bez příloh: 61

Celkový počet stran příloh: 5

Počet titulů českých použitých zdrojů: 18

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 9

Vedoucí práce: PaedDr. Jarmila Klugerová, Ph.D.